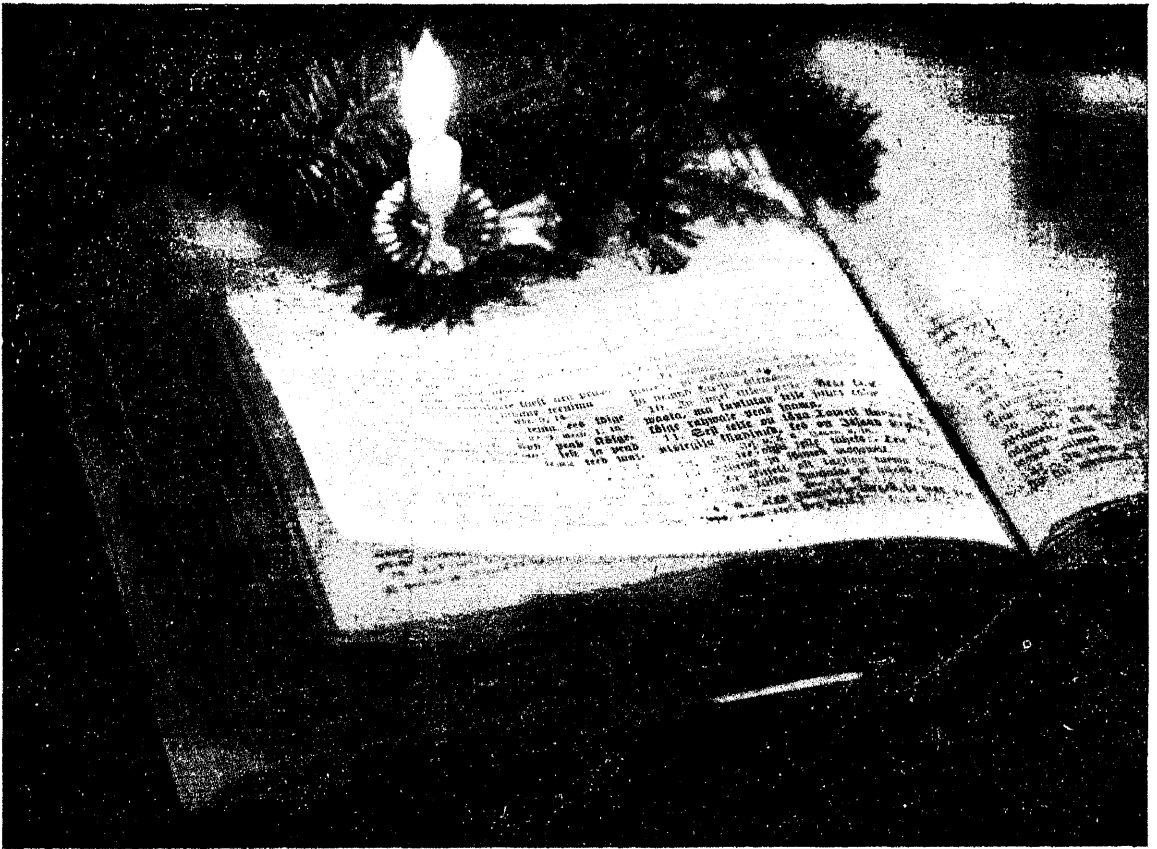

EESTI NOORUS

JÕULUD 1932

NR. 12

DETSEMBER

IV AASTAKÄIK

EESTI NOORUS

"Püha ää."
(Seltsus ja koraal)
Keskpillide kvartette.

Vald. Selts

Moderato

Violino

Viola

V. Cello

V. m.

mp espress.

mp

mp

Choral

pp

pp

pp

mp

mp

Piu andante

ppp

ppp

ppp

ppp

ppp

AUGUST MEIKOP

Arno jõuluõhtu.

Karjasuved kaasaarvatud oli Arno. Ott asund juba neljandamale teenistuskohale. Kuigi veel mitte ületand seitsmeteistkümmne, evist juba hääd töökuulsust, mida tõendas seegi, et ta nüüd oli tulnud O. valla suurimasse ja eeskujulikumas tallu kahe mardipäevaks lahkuvu suvilise asemele. Tööd ta ju ei kartnud ning noorteklubi liikmena suvel korraldatud töövõistlusil mitmel alal tulnud esikohataidele.

Pääro suur-talu, kuhu ta nüüd asus, evist sulasrahva keskel töönõudlikkuse kuulsuse, ega pole eeskujulik hoolitsemine kuue hobuse ja paarkümne lehma eest sugugi naljaasi. Ent muidu poldud siin ei kuri ega kitsi. Sulasrahvas rääkis Päärot kinkind eesti polgule koormaid vilja, kuid okkupatsiooniasaku lasknud puistata kogu maja leidmast ivagi. Hiljem aga söönud pere kogu suve puhtaimat püüsiat. Eht mulklik jonn ja joon.

Talus liikus kõik masinavärgina ning haaras Arnotki kohe hoogne töötempo. Varsti peale kella viie hommikul algas hobuste ja lehmade söötmine, lehmade harjamine, talli puhastamine. Pool seitsmeks, lüpsiajaks, pidi kõik olema korras ning siirdus Arno hobuste puhastamisele. Järgnes sõit meiereisse, jootmised, hobuste kaeratamine, heksliilõikamine. Siis aga tundus kõögist praelõhnu. Kiire kätepesu, kiire einetamine ja samas kiirtempo puu- ja heinaveod ning muud päevased tööd. Õhtupoollelgi sama tempo naerikeldris, puu- või põhukuuris ning taas söötised, jootmised, lüps. Ei jatkunud Arno vahel aega ahju kütmisekski sulastetoas, kus ta nüüd talvel oli ainukene elanik. Vast kaheksa paiku lukustas ta tallid ja kuurid puhudes siis sageli tallivõtmest õhtust võiduvile, millele mõnikord vastati naabritaludest. Söönud siis õhtust oli Arno vaba, liikus väsinuna tuppa, sulges ahju, otsis sahtlist mõne raamatu või tüdrukuilt laenatud ajalehe. Kuid lugemisest ei tulnudki palju: tähed hakkasid varsti tantsima; Arno kustutas tule ja viskas voodisse.

Nii olid märkamata jõudnud jõulud ja jõululaupäeva töökavas seisid vaid pühade tööd. Arno lõikus puid, tõi jalapühkeks kuuseoksi, pühkis tallis ämblikuvõrke, kloppis mööblit, kandis õlleriistu ning tegi tuhat muud käiku ja tegu peremehele, perenaisele ja piigadele. Oodati ju õhtuse rongiga linnast kaupmehest külalisi.

Kusagil kaugel kuufutasid kirikukellad jõululaupäeva pidulikku algust, kui tüdrukud asusid õhtusele lüpsile ja Arno sõitis jaama vastu külalisile. Ent rong viibis. Kella kuuest sai varsti ju pool kaheksa ja tal piim viimata, talli tööd tegemata, saunas käimata. Kui kihutaski kodusse vahepeäl!

Ent rong juba tuligi, kuid hoolimata Arno ootamisest ja vaatamisest — külalisita. Kiriku

poolt liikusid koju ju kirikufiste lõbusad sõidukid, kui Arno tusasena sörkis tühjalt tagasi. Siin kuulis ta külalisi tulnud jõulu eel liikuma hakand bussiga eelmisest jaamast ning jõudnud koju ju ligi tunni eest.

— Oleksid võinud mulle kuidagi teadustada?

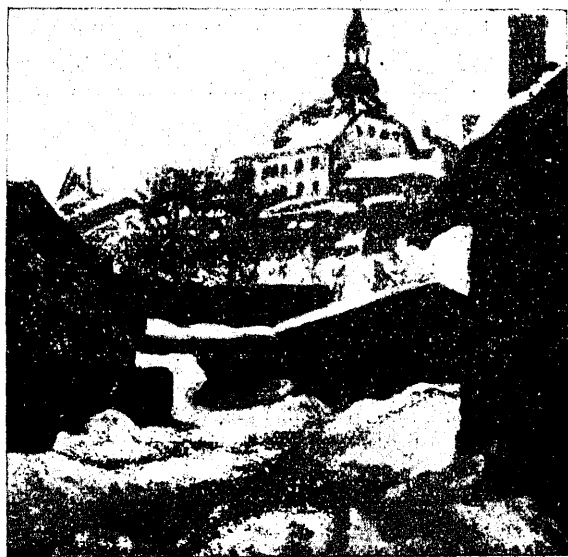
— Kel siis sinu arvates õige aega oleks jaama jooksta! On meil täna muudki tegetmist, sähvas Anna.

Arno kihutas piimaga meiereisse, kuid vast veerandtunni võrra hilja: korteris ja ümberrijetamisele asunud noor meierinna pidas talle piima jäässe asetamisele põhjendatud moraali-jultuse, mitte just väga valitud tekstiga.

Kodus kiirustas Arno talli toimetamisega, ent jõudis nendega valmis vast pool üheksaks. Oli hilja ja õhtuvile jäi täna tegemata. Kogu küla oli ju ammu jõulurahus ja säras jõulutuledes, kui Arno veidi tusasena tuppa läks.

Pestuna ja ümberrijetatuna siis kõõki tules söelusid siin tüdrukud siia ja sinna. Kusagil särises jõuluvorst ning õhus tundus kuuse ja sigari lõhnu. Pererahvas külalisiga sõid saalis ning uste avamisel kuuldus sealt lõbusat juttu. Vana Päärogi oli murdnud sõna ning täna esmakordselt ilmund uude elumajja linna külaliste keskele. Seni oli ta vastu ta tahtmist alustatud ehitusele suhtund eitavalt ning suvel talus viibind õppereislasigi toond vaid uue ehituse läveni.

— Kuhu sa söögiajaks läid? kurjustas Arnole kõögiasjandust juhtiv Anna, turtsakas ja tigeдавõitu nagu ikka.

P. Barman.

Toompea vaade.

R. G R A U B E R G :

KAKS LUULETIST

Sulfuri jõuluöö.

*Läbi lumise küla hämaral ööl
maantee talutab todutut meest.
Kõrgel siruvad tähed, taevaseel;
öö valgem on argiööst.*

*Tee veerel maja, vilgub tulute toad,
laps tuusele tüünlaid säeb.
— Sa väeti ei tea, et ükski öös
mees todutu maanteel täib! —*

*Tuul saab ta juukseid, raputab käist.
Tuhmub taevatähtede hest.
Sääl jällegi maja, jõulutulesid täis, —
laulab, pidutseb rõõmsate salt.*

*Süü ahtake kamber, ülal katuse all,
erat mõtleb õnnest ja ööst; —
undab afnal ennatu tuisi ja tuul, —
mõtleb surmasti ja tevadest.*

*— Lõpeb küla, tõuseb mäele taamal tee
Mõllab, määratseb maru, undab tuisi.
Tjab pärituul todutud edasi eel
ulgumetsa ta meeletu ööst.*

*Suleb lumi hulfuri silmad ja suu.
Pole näha veel toduußt...
Kohal mustava metsa irvitab tuu.
Tuul puhub läbi südamest. —*

Tähtede palve.

*Rahuöö.
Sääl puhkab ahtake Maa,
suigub mure ja töö.*

*Uinu veel,
maga hästi, inimeslaps!
Su lõukal ja leel*

*käib önn. —
Oo, et ta õeks sulle jääks,
talle koduks su onn!*

*Sinu teid
elu saatku see iidne vaim,
kes loonud meid —*

*emaks neil
kõigil arvuta tähtedel
sel hämaral ööl...*

Lastenäidendist „Rahuunelm“

— Pidin ma siis tallist kohe siia jooksmä, viskas Arno sama teravalt tagasi. Ta ei hoolind kunagi Annast, kuid täna — jõululauapäeva õhtul — tundus Anna tigidus talle eriti ülekohtusena. Niigi oli ta ju tusane. Ohetavana, omas uuemas riietuses oli ta kõõki tulnud, oodanud jõuluüllatusi ja jõulumeeleolu, ent nüüd tundis ta vaid tuska tõusvat ja mõtles ju söömata lahkuda.

Kuid jutusse segas end Leida, kellele allus talu piima- ja karjaasjandus.

— Jah täna sai kratsida, vastas ta tavaliselt lahkemalt. Hoides kuivatatavat taldrikut vastu lampi, suunas ta niigi ohetavale Arnole pikema pilgu, kes end tundis veef enam punastuvat. Arno ei hoolind palju Annast ega Leidast, kes mõlemad vähe vanemad temast: Anna tigidavõitu ja Leida käsitas teda liigselt poisikesena.

Anna kadudes roogadega eluruumidesse, asetask Leida Arnole jõulutoite ühele lauaservale. Arno asus kustutama nälga. Ent rinnus pesitses mingi üksildustunne ja tundis ta end täna pahandatuna mitmetviisi. Kust ja kuidas, kuid äkki tekkis tal kojuigatsus. Sääl — Vahemetsa popsitalus — kus elati vaid isa kehvast puutööst ning tundus kõik nii napi-võitu, oli ometi kõik nii kodune ja perekondlik: ema sööke korraldamas, õed-vennad jõulupuud ehtimas ja isa väikse väärtusega, ent jõulukohaseid kinke jagamas.

Igatsushoog paisus äkki. Ta hillitses nuttu kurgus, mis vägisi kippus ülespoole. Tundi kiirust silmis ning kiirustas välja, et ei märgataks ta lapselikkust. Tuba oli külm. Polnud tal täna olnud kütmiseks aega ega polnud seda teinud ka keegi teine. Mahajää-tuse hoos surus silmad külma patja ja nuttis. Kodumõtted ei annud enam rahu. Ikka on ta jõuluõhtud veetnud kodus ja peaks ka täna jooksmä sinna. Kell pole veel kümme ja üle luha sinna vaid poole tunni tee! Kui kiirustada, jõuaks veel enne magamamine-mist!

Pisarad kadusid ja väljudes tundis ta end pea õnnelikuna. Kui kiirustada, saab ta veel ilusa jõuluõhtu.

Eeskojas oli pime ja välisukse seidmiseks käit sirutades üllatas teda äkiline kokkupõrge. Orna keha pehmel survel kukkus kellegi käsi talle kaela ning ninna tungis lõhnaseebi, puhtapesu ja noore naisolevuse lõhnu, mis nagu uimastasid ja põlvedele mõjusid. Uimastus nagu ronis ülespoole ja kui ta siis äkki tundis kellegi kuume huuli välkkiirelt peatuvat ta huulil, uubus ta hetkeks miskist ennetundmatust õnnetundest. Ent siis valdas teda miski ällistav kohmetus: ta kiirustas uksest välja.

— Ahh, on aga tita! Mõista väiksemat naljagi ja tahab olla kaheksateistkümmene, kuulis ta sosinat, millest tajus Leida. Oli see kogemata kokkupõrge? Peatus hetkeks uimane ja paled häbist või õnnest tules, keerask siis ümber nurga ja sihtis luha poole.

Tuled taludes vähenesid ja kartes hiline-da võttis ta pikad sammud. Kui siis viimaks hingeldades ja hiline jõudis koduõue, olid

JOHAN BECHTER:

KAKS LUULETIST

Pulejoonistus Põltsamaalt.

Vaskpunasena saabub taliõhtu
ja varjud jooksvad valgel lumel põiki.
Siin kellahelinat, säääl lapsehõike,
laps pargis kisub kaselt kirjut tohtu.

Paar sammu eemal veski müttab vahtu
ja eha vette heidab ruskeid laike.
Tuisklumi valge tuleb, suudleb kõiki
ning sahnal kaob kalda pikka rohtu.

Loss valge magab vanu puie vahel
ning saalis ringi jookseb naine habras,
tal luine käsi kobab vana seinä.

Siin isa käsul poega köitis ahel,
säääl võõra mehega sai naine sõbraks,
Aeg murdis kõiki nagu vikat heina.

Õisef merel.

Nüüd ujub kõikjal koobasrõsket udu,
veest tursunud on vandid laeva küljes.
Paar korda unes haugub magav hüljes
ning kajak uhkelt lendleb omi radu.

Koit roomab tühjal merel, algab sadu
ja tihenevas udus möödub kaljas.
On naeru, ülbeid nalju kuulda väljas;
siis järsku vandeid, sõimu terve ladu.

Blond unelm istub öise laeva serval,
ta öla soojust tunnen oma rinnal,
peo kitsa surun vastu kuumi huuli.

Hetk hiljem üsna teine teise kõrval
me süamed põlevad just nagu tuli rannal.
Siis kois ma järsku ärkan padjal suuli.

siin aknad juba pimedad. Ta oli tulnud hilja. Eeskoja uks oli kinni ja vaid must kass vilksatas kojast varjuna õue. Oli ta siis ju nii kaua kodust, et kasski ei tunne teda enam!

Nutt kurgus istus ta eeskoja pingile. Võõras? Pidi ta koputama? Ei. Mõttetu on äratada koduseid. Puhkab vaid veidi.

Ent siis kuuldus toast liikumist sukkades. Valgus sähvatas ja vilksatas jäätund ruutudest kottagi. Uks praostus.

— Kes seal on? See oli isa hääl ja tundus pelglikuna.

— Mina olen.

— Kes, mina?

— Arno.

— Nii hilja. Mis lahti on?

Mida vastata? Kõneleda koduigatsusest! Mõne kilomeetri kaugusel! Õelda, et otsib jõuluid endale! Seda usuks isa veel vähem.

— Midagi. Ent isa avaski ukse. Pidi ju ikka midagi olema, mis poja jõuluõõsele nii hilja siia tõi. Seisis küünal ühes käes, teisega hoides aluspükse.

— Noh kas sa sisse ei tule? Tõstis küünla ja uuris poega terasemalt.

— Ei. On ju liiga hilja.

— Ei, siis ei: ega ma siin kaua küll nii taha seista. Kas sul siis ikka midagit pole?

— Ei miskit. Arvasin... mõtlesin... Midagit... Kogeles, keeras ringi ja kiirustus trepilt, et isa ei näeks kui lähedal nutt. Vaid eemalt pimedusest hüüdis: Hääd ööd! Isa peatus hetkeks, kehitas õlgu, sulges siis ukse. Valgus virvendas ja kadus tahatuppa. Hetkeks helkisid jääroosid, siis oli kõik pime. Pisarad niisutasid tants silmi: mis pidi ta siin tegemagi?

Ta lonkis tagasi ja kui ta silts jõudis oma tuppa, oli kesköö lähedal. Ent lamp toas põles, ahjus ragisesid viimased puud, voodi näis varustatud puhta pesuga ning saalist kuuldus veel jõuluviise ja jõulumeeleolu. Just kui ta kummardus ahju sulgemiseks, ilmus ukse vahele Leida pää.

— Oled sa aga õrn. Mis siis mina süüdi olen, et mulle vastu jooksid, kui sulle pesu vahetama ja sind jõulupuule kutsuma tulin. Tahtsin sind vähe ehmatada.

Arno ei vastanud.

— Miks sa täna nii tusane oled? Kas ma pole hää inimene, kütsin sulle ahjugi? Ütle ja ilmus tuppa tervena: valges põlles, õhetav ja õitsev kui jõuluingel.

— Ja, kogeles Arno. Talle meenus endine uimastus: meelitäv ja ühtlasi tagasitõrjuv. Ta praeguse mee'leolu juures võitis viimane. Keeras end teisale.

— Noh mis sul siis täna on? Pererahvas palusid sind saali: saad kena jõulufingri.

Leida hääles tundus emalikkust ja jõululembust.

Arno hinges sulas jää.

— Küll ma tulen juba! ütles ta kannatamatusega hääles, ent Leida lahkudes süges ukse, kustutas tule ja jäi üksi aknast piiluvate tähtede virvendusse.

Sai jõuluöö...

HUGO SILCSTO

Dunased äitsmed.

Parajasti, kui vabatahtlikuna sõjaväes teeniv üliõpilane Arno Viirgo siirdus akna lähedusse kirja lugemisele, kostsid väljast heledad püssipaugud. Arno ei pööranud aga laskmisele tähelepanu. Ta pilk kiindus kirjasse täis hellu sõnu. Eriti rõõmistas Arnot ümbrikus leiduv ülesvõte ja kirja viimane osa, kus seisis virtuooslikult maalitud tähtedega: „Oo, kallim, Sa ei tea kuid ma ootan päeva, mil sa puhkusele tuled!”

Arno luges korduvalt. Ta meel oli ime-likult kerge, sest kirjutas ju ta vaikne looduselaps Aino. . . Arno unistas. . .

Ent järsku kostus väljast uus püssipra-gin — lähemalt, selgemalt ning Arno unis-tused haihtusid. Mõisatoa umbset hääle-tust lõikasid heledad vindipaugud ja maja-seinu värisema panev tume mürin, mis hoovas sija alt nõoheinamaalt. Kohe jär-gnes sellele ka üksikuid segaseid inimehääli ja Arno arvas nägevat kaugemal lumistu-nud pajupuhmaste ja kuuskede vahel ker-get, sinakat suitsuvina, mis aeglaselt hõl-judes levis üle valendava maastiku. Pol-nud enam mingit kahtlust: laskmine oli heinamaal, all jõekaldal.

Silmapihkugi viivitamata sööstis ta kii-resti alla mõisasaali, kus teised olid juba jalul.

Võttis maad üldine ärevus. Punastel oli korda läinud eestlaste ridu Sõrveluha jõepiirkonnas läbi murda ja tulistasid nüüüd seljatagant. Seisukord oli hämmiselt täbar.

Kui sõdurid ei taibanudgi kõike veel õieti, hüüdis noor ohvitser valjusti, nii et terve saal kaikus:

„Riidesse! Ruttu!.. Kaasa püssid, pad-runid, granaadid, gaasimaskid!.. Täädid otsa!.. Täna on jõululaupäev — kõva lahing — kangelased saavad veel pühiks puhkusele!”

Antud käsklused mõjusid ergutavalt. Al-gas rüsin, kiire ettevalmistus. Ehkki tuli panna taas elu kaalule, olid pea kõik siiski rõõmsad — võidelda isamaa ja va-baduse eest ning — saada puhkusele.

Hetk hiljem liikusid sõdurid täies rakkmes pikkade ahelikudena lumises võserikus, kust suundusid roomates üle kumera la-gendiku alla jõesilla poole. Taoti oli lumi

õige sügav, hanged suured ning pehmed, nii et meestest paistsid sageli ainult pead. Pajupuhmaste vahel käsutati aga mehed jällegi püsti ja kätatu, tumm jooks kestis endiselt, otsekui oleks taga aetud mingit verejanulist metsloomat.

Salk nooremaid ja mehisemaid oli kõi-ge ees. Nende lapselikud, muretud näod lõõskasid kuumas verepunas ning silmis säras sangarlikku võitlusihä, tundmatut rõõmu... Tormasid, otsekui ootaks neid suur õnn.

Neis esiridades jooksis väledalt ka üli-õpilane Arno Viirgo. Tormas nagu kot-kas kirglikel võitlusjahil, püss kramplikult peos. Ta tulikuumas, surisevas peas oli vaid üks mõte: saaks võidelda nii, et kangelasena pälviks pühadepuhkuse.

Jõekaldale jõudes märgati kuusesalus korruga salapärast liikumist ning peagi tekkis sinakasse jõeheinamaa lumme ime-likke mustjasrohelisti täppe, mis liginesid vähehaaval. Laskmine ning paugutamine oli vaibunud. Oodati ärevuses. Tasa na-gisesid püssid meeste peos, kui neid seati laskevalmis. Vahetevahel oli kuulda tasast jutukõminat ning poolsosinal antud mär-gusõnu.

Pimedus kasvas ja tihenes. Kauge met-saviir lumiste väljade taga tuli vähehaaval lähemale, sulades lõpeks hämmara taeva ning maaga ühesuguseks sinihalliks sum-maks. Käärulised jõekaldad mustendasid hirmuäratavalt. Tuul vaibus, Taevas kahtus pilviga, mähkides paksult kinni helendava ehaviiru.

Siiraviiraselt asetatud mustad mügeri-kud muutusid valkjalt lumepalakal üha suu-remaks ja olid varsti jõekalda lähedal.

„Tuld!” kõlas korruga kõva käsklus ning samal hetkel välgatas jõekäärul hele tulileek, teine, kolmas, neljas... Algas äge laskmine. Mustad tombud lumel seisatusid ja kadusid siis kiiresti lähemasse kuuse-tihnikusse, kust algasid viivu pärast vas-tutulistamist.

„Julgesti, poisid!” käsutas ohvitser. „Neid pole palju — ajame nad ülepeakaela rappa!”

Pandi põdisema kuulipildujad,

A. Jansen.

„Kirikusse“

Arno tulirelv raksus pidevalt. Muudkui laadis ning laskis vahetpidamatult, omal hinges imelik soojustunne. Silmadki leekisid.

„Kuidas on meeleolu?“ küsis teda noorukene kaassõdur Arni Väljak, kes pärit Armoga ühest külast ja nüüd lamesk-lema oli sattunud viimase lähedale.

„Kas surma ei pelga?“

„Põrmugi!“ naeris Arno.

„Mina siiski“...

Ent Arni Väljak ei lõpetanud. Heleda, läbilõikava kiljatusega kargas ta järsku püsti, taarus tuukudes mõned sihitud sammud, vajudes uuesti poolküliti sügavasse lumme, kust enam ei tõusnud.

„Mis on?“ küsis Arno lähemale lohistudes.

Väljak ei vastanud aga enam midagi. Püherdus ja viskles lumme, kuni keeras end peaaegu kummulile. Rasked korinad matsid, sumbutasid ta hääle. Puristas vaid jõuetult. Ning Arno nägi nüüd, kuis lai, kürestivoolav verenire ta kukla kohalt nõrgus punase lindina lumihange, seda taoti kirjuks värvides.

Arno ehmus. Ent hetke pärast asus ta siiski oma pooleljjäänud kohustuste täitmisele ja avas püssitule.

„Edasi!.. Kranaatidega, tääkidega!.. Peale!.. Edasi!..“

Algas tormijooks. Kõik rabsid end püsti ja läksid. Vihises vastu vaenlase kuule nagu raheteri, ent sellest ei hoolitud. Kärratseti, karjuti, hüüti. Pilluti kranaate. Vahetpidamata purskas tuld. Täägid seati löögivalmis. Mitmevärvilised raketid valgustasid heinamaad ning põõsaid jõe piirkonnas.

Punaste ridadesse tekkis segadus. Kärratseti ja hädaldati. Alul pidasid küll vastu, tulistasid ning pildusid kranaate, ent taandusid lõpeks. Pistis esiteks jooksma üks, siis teine, kolmas, neljas, kuni kaugemalt kuusikust julgesid alustada uuesti põmmutamist.

Eestlaste poolt enam peale ei tungitud. Oldi jällegi lumme ning anti tuld. Uueks rünnakuks oodati parajat momenti.

Üliõpilane Arno Viirgo lömitas üksinda paksu, laia kuuse lähedal, kuid ei tulistanud enam. Ta oli väsinud. Nagu oleks kõik eesmärgid saavutatud, kõik kohustused viimase võimaluseni täidetud. Nüüd võis ta rahulikult lameskleda.

Oli metsalisesa sompsinud paksus lumimassis, jooksnud, hüüdnud ja karjunud. Oli heitnud kabuhirmus põgenevasse inim-

H. Halliste.

„Lossu“ savi.

parvesse kranaate, tarvitanud tääki, pan-
nes seda vaenlasega ristamisi... Oli tei-
nud kõik, et teenida endale jõuluks —
mõni päevgi pühadepuhkust.

Suur rahuldus ning väsimus valdas ta.
Liikumatu lamaskles ta küüli lumes
ning vaatles rakettulest taamal põ-
lemasüttinud heinakuhja, mille kohal lend-
lesid üha suurenevate värviliste sädemete
miriaadid... Lumi ümberringi oli hele. Lu-
mistanud puhmastel mänglesid valguse
süraaviirulised varjud, ning üksikud kada-
kad mähkusid roosakas-kollastesse kuu-
bedesse. Valitses vaikus, paugutamine oli
raugenud.

Kerged tuulepuhangud paiskasid Arno-
le näkku tõrvahõngu, mis sisendasid ta
hingesse pühalikult hella jõulutunde.

Vähehaaval, õige vähehaaval rauges lee
gitsev tuli ning kadus ka selle vrvendav
kuma. Ainult üksikuil, ligemalnorutavail
pöösail värises ta veel nõrgalt ja madal
taevas oli keskelt täis purpurlist lõõska,
nagu verist udu. Vahepeal olid pilved tihe-

nenud ja ülalt hakkas pudenema laia lund.

Arno Viirgo pöördus ristseliti, ahmides
esimesi helbeid januste huultega. Ta rind
ja sõrmed olid üleni kaetud paksu, klee-
puva verega, mida aga tähelegi ei pannud.
Järjest voolas seda ta põuest — vaikselt,
vähemagi valuta.

Möödus hetk.

Arno ootas ja ootas. Kuum, tulikuum
oli ta rind ja ta sulges mõnuledes silmad.
Nüüd tundis ta selgesti ühe õrna olendi
lähenemist, tema kergeid puudutusi ning
silitlemist. Ta on kodu, on kodu...

Ning kui ta viivu pärast avas uuesti
silmad, polnud lendlevad lumihelbeid enam
endiselt helevalged ja õrnad, vaid puna-
sed, rasked, jäämiselt paksud, laiad tor-
did. Rängalt langesid nad ta niiskele rin-
nale, peites kõikjal eriskummalist, nimetut
valu. Ja kui kustus viimane tulileek kuh-
jalaval ning pagesid viimased varjud, pol-
nud Arnot enam. Taevast langev paks
lumi oli ta matnud hellalt oma alla, et
mitte näidata maailma saladusi.

J O H A N B E C H T E R

Kamarinski lumes.

Süüta kõik küünlad kuusel ja lisa rohkem tuld ahju, sest näed ju kuidas ma külmetan. Sa kuuled ometi väljas kohinat, mida sünnitab pakane ja tuisklumi. See teeb mind kuidagi nukraks, meelestuvad vanad asjad, mis juhtunud ammu.

See on jube hetk, mälestus minevikust, mis meeletub seda tuisku kuuldes. Sa tead ju, et tegin vabadussõja kaasa eesliinil ja säääl juba võib juhtu midagi jubedat. Siis polnudki meil veel kaitseväge, olid vaid mõned talupojad lambanahkseis kasukais ja kari täis noorusvaimustust ja seiklusindu õppureid, kes moodustasid mõne hulljulge ohvitseriga eesotsas, pääle soomlaste, venelastele kõige kardetumaid partisaane. Tookord oli meie patriotism suurem kui nüüd.

Meie salk koosnes suuremas enamuses õppureist. Ma ise olin tookord kaheksateistkümne aastane, gümnaasiumi eelviimasest klassist. Aga meie salgas oli ka maamehi, mõned talupojad, paar maa-kooliõpetajat ja isegi üks küllarätsep, pärit kusagilt rannakülalt Peipsi äärest. See mees oli huvitavaim tüüp meie hulgas. Selg istumisest, jalad kükitamisest kõverdunud ta istus vaba minutit leides kuskil üksikus nurgas ja mängis oma lõõtsmõnikul ikka kurbe viise. Korra ta rääkis kellegile meist, et tuli sõtta kangelastegusid tegema ja surema. Sai tuttavaks pikema uurimise varal isegi selle põhjus: sentimentaalne armastus kellegi külalajika vastu, kes rätsepat põlgas. Kui meie sellest kuulsime, pidime ennast peaaegu katki naerma küüraka don Juani kulul, mille tõttu mees meiega edaspidi enam ei suvatsenudki rääkida.

Eslalgu meie vaid taganesime, taganesime kuni päälinna väravaini, valmis peaaegu linna neile loovutama ja kapituleeruma. Ent siis tuli abi Soomest, löi lõkkele meie kuulus jonn ja meie kukkusime oma vastaseid kolkima, mille tõttu need kiirelt taganesid kodu poole, kus laiad ahjud ja suured metsad hulga hunttega. Siiski, üksikuis kohis tekkisid suuremad kokkupõrked ja tibla vedel loomus muutus äkki

vastupidavaks. Üks niisugune koht oli just jõulu eel kuskil Puka või Keeni ligiduses, kust me neid väikse meestearvu tõttu välja ei saanud ning meie kalli püssirohu peale ei liigatlenudki vaenlane ennast.

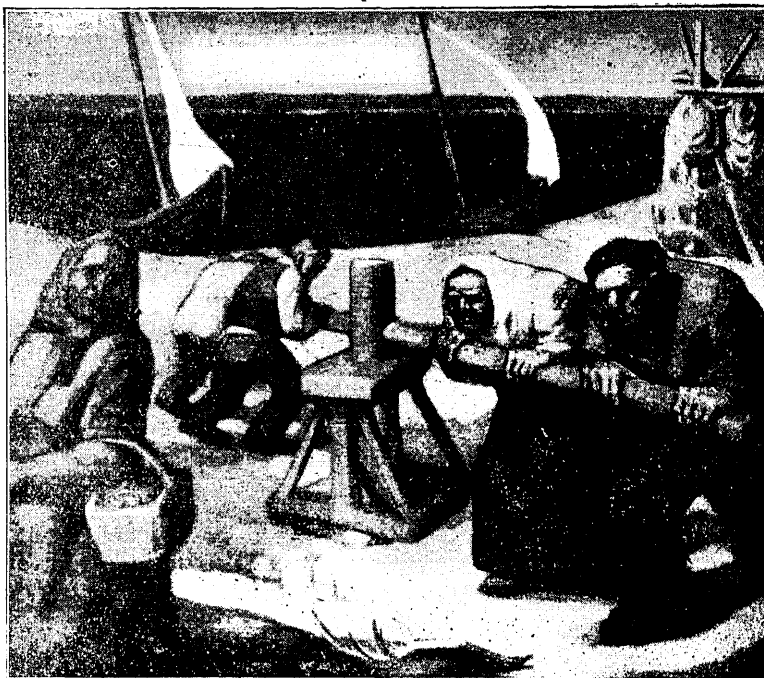
Nii saabusid jõulud, selged ja külmad ilmad. Otsustasime korraldada jõululauapäeval pisikese peo. Konfiskeerisime ühest talust terve laari puskarit, ümbruskonnast tuli hulgana külatüdrukuid ja meil sai hüglama tore olemine. Kitsad ruumid muutusid varsti palavaiks ja tolmuseiks. Viskasime õue lumest vähe lagedamaks ja jatkasime tantsu säääl, säravselges talveõös, tuules tuhisevas tuisus, laipkollase kuu paistes valgel lumel. Hüglana ilmusid teises külas elutsevad venelased mõnesaja meetri kaugusele silmitsema meie pidu. Nad oleksid võinud võtta meid rahuliikl oma märklauaks, kuid ühelgi neist polnud kaasas relva. Kuulsime vaid üksikuid ergutavaid hüüdeid meie tantsijaile.

— Hei, mängi tibladelegi mõni pala! hüüdis keegi rätsepast pillimehele ning see, puskarist purjus, noogutas pääga vastuseks, tõmmates lahti kamariski.

Venelased kuulatasid ning siis algas üks paar tantsu, millele hetke pärast seitsisid teised. Need aga, kes ei tantsinud, vehkisid müitse ja tegid sõdurilikult lihtsaid liigutusi plikade palumiseks. Purjus pillimehe mäng muutus üha hoogsamaks. Siis äkki käis sosinal antud korraldus suust suhu. Staabist oli tulnud käsk alata viibimata pealetungi, et toetada naaberväeosa edukat operatsiooni.

— Nüüd või mitte kunagi! sosistas keegi meist ja kõik täipasime nende sõnu tähendust, hiilides majja relvi järgi. Meie leitnant, alevikust tagasi jõudnud pkk mehekolask, oli nõnda ärevuses, et üleni värises.

Vaikides varusime igaüks omale varjatud asukoha, laesime püssid, lükkasime padruni rauda ja püüdsime igaüks kirbule ühe tantsiva paari. Olime kõik ärevuses ja ma tundsin mingisugust loomalikku ja hirmust rõõmu.

E. Brinckmann.

„Rannal.“

— Tuld! karjus leitnant järsku.

Paar tosinat püsse paukus ja palju venelasi kukkus üksteise ümber kinni hoides. Rätsep, kes polnud mänguhoos käsklust kuulnud, ehmus ja kaugelekestva karjatusega lakkas mängimast, kuid viivu aja pärast algas uuesti endist lugu. Meil polnud aega ta jälgimiseks vaid paljad täägid läikimas, tormasime vaenlase kannul seda külast välja surudes.

Lõpetanud võidurikka rünnaku, rätsep mängis veel ikka endist lugu. Ühe tõmbega leitnant kiskus pilli ta käest ja viskas minema, kuid teise käed aina saagisid

edasi. Samal silmapilgul lõi kusagil kaugel kell kesköötundi. Südamis pulbitses massendav nukrus ja rõõm ühtlasi.

Agä nagu sõbralikumalt oleks vilkunud ülal jõulutähed, soojemalt kohanud kuusik, hinganud kergemalt vabanev kodumaa pind.

Ja koos loitva vabadustulega loitsid südamis kalli kodu jõulutuled. Mõtlin omakseile, kelle murest tuhmunud silmissis sütib me võitu kuuldes rõõmutuluke ja uus lootus.

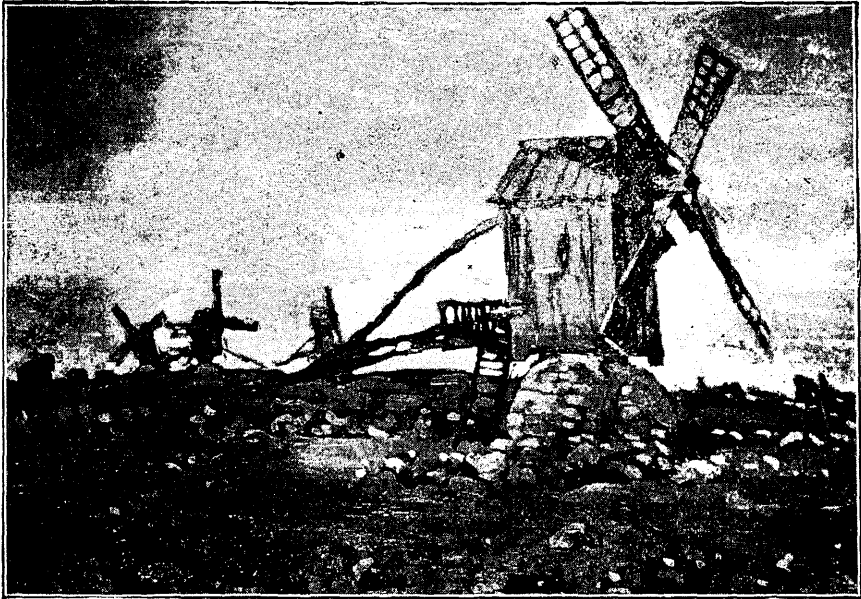
Ja sõdurigi südamesse astusid jõulud.

V I R V E R Ä N N A N G

Siis olid jõulud . . .

Taas jõulud on . . .
Ja meenub päevi mulle
mil tolles sõnas peitus imevõlu,
et tekitas niipalju silmasära,
tõi südamesse ootusrikkast tukset. —
Kõik tembüd, mängud jäeti unarulle
ning jõululaulud õpiti kõik ära,
et pühal õhtul saabuks suurem õnn. — —
Kuis maja aiva askeldusis kees
ja isa hoolitses, et hääl ja kange oleks õlu.
Ah, saladusi varjasid kõik ukseid . . .

Ju jõuluõhtu. Sala kuulatan all akna,
Seal kostub kellahelin, hobu sõitis õue,
nii rõõmus aimus tuleb põue:
näüd isa metsast suure kuuse tõi!
Ja nina lõmmitades vastu ruutu
mul silma puutub
seal sädeleval lumel sale kuusk . . .
Sel öösel hilju magama siis heitsin
all ehit armsa jõulupuu
ja uinudes veel tabas õuna
või shokolaadist inglimest mu suu. —
Siis olid jõulud . . .

C. Foerster.

„Tuulikud.“

KUNSTINÄITUSTE HOOAEG

Möödunud kunstinäituste sügishooaeg oli õige rikkalik. Selle aja kestes Tallinnas korraldati viis suuremat näitust. Tõsi küll, hooaeg avati „Raamatu ja trükikunsti“ näitusega, mis otsekohe ei kuulu kunstihooaja alla mis aga ometi on lähedases siduvuses kujutava kunstiga, eriti selle haru graafikaga. Järgmise näitusena kunstnik R. Nyman avas oma 25-aastase loomingu juubelinäituse, EKKKÜ avas oma 10. aastase tegevuse puhul juubelinäituse 2. okt. Börsi saalis (kaks eelmist ja järgmised said korraldatud Rataskaevu tänaval sihtkap. v. ruumes), „Uus Kunstnike Koondus“ avas oma näituse oktoobri keskel ja lõpuks K. K. sihtk. valitsus avas järjekordse aastanäituse 20. novembril. Kokku esitati sel hooajal kunstinäitustel publikule 500 töö ümber.

*

„Raamatu ja trükikunsti“ näitusel, kus võimalik oli võrrelda meie viimase aja raamatu-illustratsioone, kaaneilustusi jne., saime küll veene, et meie raamatu-kaane kunstiline külg polegi eriti kõrge. Kui palju on toodetud meil kahvatuid kaasi! Kui paljude kaante ilustuskompositsioon ei tundunud liialt robistina, ülekuhjatuna plekkidest ja kirjutustest!

Võisime seal jälgida meie silmapilgu kaaneilustus-kunsti eriorientatsioone: vilksatus Soome mõju — lihtsate, maitsekate kirjadega kaaned, ilma eriliste piltkujutusteta; Saksa mõju, õigem, mineviku Saksa raamatukaane

mõjustusi karjuvate plakaatsete dekoratiivsete kujutuste näol.

Soovime, et ka meie raamatukaas omandaks isikupärase, algupärase ilme.

*

R. Nyman, meie tuntuim sisedekoratsioonide maali ja teatridekoraator, möödunud aastal sai 50 aastat vanaks, sel aastal aga möödus 25. a. tema kunstilise tegevuse algusest. Neid kahte momenti mälestades Nyman korraldas oma isikliku näituse, millel pani välja töid alates 1908. aastast, kuni viimase ajani ja mille järgi saime küllalt ülevaatliku, sisuka ja hinnatava ülevaate kunstniku elutööst. Roman Nyman on sündinud 5. nov. 1881 Tallinnas, õppis siin Nikolai-gümnaasiumis ja aastal 1900 äsus Peterburi õppima kunsti, asudes parun Stieglitzi kunstikooli. Siin R. siirdub dekoratsioonide ateljeesse, lõpetades kooli teatridekoratsiooni alal 1906 aastal. Seejärel ta saab väfismaastipendiumi, sõidab üle Berliini Pariisi, 1908 matkab Norras, millises ajajärgust pärit oli kõneldaval näitusel väljapanekuid.

Värvisooja, tooniderikka, sillerdava impressionistina R. Nyman astub ellu vabakunstnikuna. 1912 ta tuleb kodumaale ja pääseb „Estonia“ juure teatridekoraatoriks. Ta on võtnud kogu aeg osa meie kunstielu korraldustist ja suuremaist kunstinäitustest.

*

A. Murakin.

„Viljandi mativ“ Õit.

EKKKÜ juubelinäitusel esines vist 27 kunstnikku umbes 120 tööga. EKKKÜ on meie suurem ja mõjusam kunstnike koondus, mille näitused alati tekitanud laialdasemat huvi ja tähelepanu publikus. Ka seekord tema juubelinäitus tekitas elevust, kuna sel esines meie tuntumaid kunstnikke. Ka korraldati näitusel paar vaieldusõhtut kunstiküsimuse üle, mis omalt poolt publikus õhutasid huvi meie kunstinähtete vastu ja milliseid publiku virgutamisabinõusid tuleks rohkemgi kasutada.

Näitusel märgitavate autoritena olgu tähendatud: A. Laipman oma maaliga „Mia padronaga“, mis on kunstniku varemaid ja paremaid töid, maalitud värskest ja läbituntult. A. Janseni arvukast esitusest tõuseb esile „Portree“, ka kunstniku vanemaid töid, mis nähtavasti pole lõpetatudki, kuid mis mõjub elulisena, lihtsalt ja ausalt maalituna. Peale selle J. oli välja pannud veel maastikumaale, mis läbi viidud tunduvas stilisatsioon, kuid mis seejuures värsked. Näituse kõneldavam ja kandvamam esineja oli kahtlematult Eric-Adamson oma huvitavate portreemaalide ja üle-kõige paljukõneldud suure „Lamava aktiga“. A. pole oma portreis realist, ta nähtavasti ei tahagi see olla; ta on rohkem kui realist; on huvitavam ja probleemide-rikkam kui viimane — tõsielu kopeeria või siis selle kujutaja. Tema „Lamav akt“ oli neid üksikuid teoseid meie viimaste aastate kunstiloomingus, mis mõjus oma eriskummalisusena, kuid mis kunstiteosena — vaatamata publiku suhet ja selle aktseptsiooni

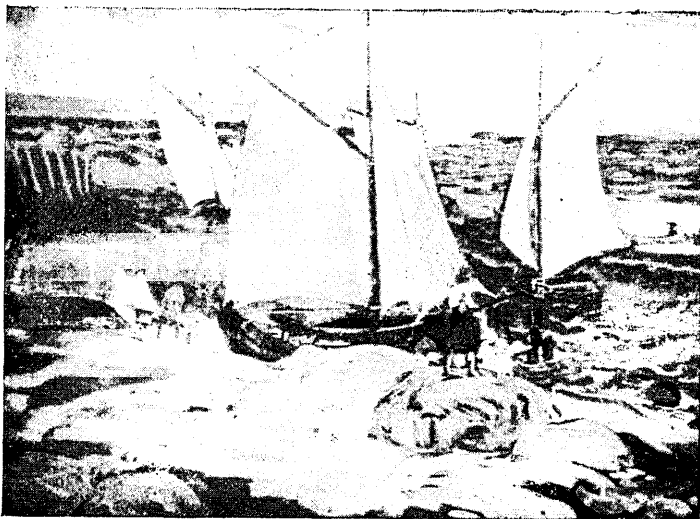
— oli näitusel huvitavam teos. A. Scherbakoffi esitus oli niivoolt kõrge, tema portreemaalid ja maastikud osutasid kõneldavaid kunstilisi vooresi, ainult et neid on nähtud näitusel varem. A. Murakinilt märgime siin huvitavaid, pehmeimelisi monotüüpiid, kuid ka ta „Natiürmort“ oli värvirõõmus,

kevadine. L. Oskar sedapuhku esines hulga töödega Abruca ja Koitjärve aineil millest tõsiseltvõetavalt saab kõneleja. A. Jegorov pani välja töid hulgaliselt, üle kümne ulatuslikuma maali, linnade-vaateid ja maastikke. J. on kodus nähtavasti kõikjal, tema töis ei puudu uudrust, kuid ta produtseerib liialt vabritseerivalt, süvenemata ainesse. Pr. Nyman oli pannud välja soojas koloriidis maastikuetüüde. A. Kaigorodoff ja N. Bergholz olid välja pannud oma varemaid töid nähtavasti valiku järele.

Nooremaid kunstnikke H. Lepik oli välja pannud oma kaks suuremat tööd: „Sõdurid lõunatamas“ ja „Kaksikportree“, mõlemad maalitud julguse ja andumusega isikupärases pruun-rohelises koloriidis. K. Herman evib tehnikat, käsitab varju ja valguse probleem, tundub intelligentsema oma taotlusis. E. Brinckmann, nooremaid EKKKÜ liikmeid, oma nooruse ja eelhariduse kohta avaldab otse usumatuid võimeid ja töötulemusi. Ta on võrdlemisi ilmikas portreis, ent küllalt tihe ja kultuurne ka oma kompositsioones. A. Sivardi kaks kompositsiooni pruunis koloriidis, maalilised tööd, aga veel tunduvalt koolitööd. V. Kuusik on pannud välja korraldunud vähemaid töid. Skulptuuri esindas ainuüksi H. Halliste. Tema „Naise pea“, puus, ilmelt oli õrnajumeline, tehniliselt viimistletud; võrdlemisi plastiline, dekoratiivsusse suunduv „Ago“, pea puus; realistlikult modelleeritud „K. A. Jegorovi“ büst ning veel paar vähemat tööd.

Graafikas välja paistsid A. Kulkoff oma sisukate joonistustega. K. Luts pliitsijoonistustega ja K. Zeidler värviliste joonistustega.

Esinesid veel lopsakas koloriidis maastikega C. Foerster, täiuslikes tehnikas akva-rellega, A. Grineff, tihedas koloriidis tööde-

A. Jansen.

„Rannal.“ Õli.

ga. K. Teder, akvarellega. H. Kuusik, portreedega. A. Kilgas, värskete lilledega. L. Valter ja õlimaalidega J. Jungberg.

*

„Uue Kunstnike koonduisse“ järjekordne näitus endastmõistetavalt ei küüni eelkõneldu tasemeni, ka esindajaid oli siin hulga vähem. (16 nime 116 tööga.) Kuid ühteist kordaläinut, siis keskpärasest ja alla seda leiame ka siin.

Eslon oli pannud välja arvuka kogu oma suurmaale — mõtude suuruse asemel ta peaks süvenema sisse. Ottenberg oli samuti välia pannud mõnikümmeend tööd paljude maade maastikkude ja linnavaadete aineil. O. on tugev tehnikas, kuid suurmaales ta ei mõju värskelt. Tihe ja aktsepteeritav on ta oma väiketöis. W. Kangro-Pool, sel oli oli pannud ilmeka „ahju“ maalingu, ka portree. Heffler nähtavasti areneb, tehniliselt tugevneb. Tema paar pretentsioonideta tööd olid täiesti vastuvõetavad. Esinesid veel Root, Smirnov j. t.

*

20. XI avati kunsti aastanäitus kujut. k. siht. valitsuse korraldusel. See näitus millel esinevad kõik meie kunstiorganisatsioonid oma liikmete kaudu, („Pallas“ vist 18, EKKKÜ 16, EK Rühm 5, Liit vist 2) on väärt laialdasemat huvi ning tähelepanu. Ei saa öelda, et sellele on toodud kõik parem, mis meil käesoleva aasta kestes loodud. Puudub siit nimekaid meistreid, mida tuleb kahjatseda. Kuid siin leiame ka tõesti häid töid nii portreid, suurkompositsioone, kui ka maastikke ja graafikat. Imelikul kombel puuduvad selte näituselt meie „tõsikusnikud“, viguritega esinejad, plakaadimaalijad, kes end ajalehisise kirjutavad kunstnikkudeks. Portreede alal

parimatena tuleks märkida Adamson-ericu „Pr. H. Vaino“ ja „Intiimne Semper“ ning E. Ole „Henrik Visnapuu“ portreid. Tehniliselt rahuuldavaid ja korralikke portreid on veel välja pannud E. Leps „Hr. Saadik A. Vuorimaa“, A. Kuloff „Autoportree“, siis E. Timbermann ja L. Mey.

Kompositsioone sedapuhku on arvukalt. Oige suured lõuendid on A. Kulkoffi „Õnn“ ja E. Lepsi „Turul — mõlemad maalitud tehnilise oskuse ja kindlusega. Vahest eelistama peaks Kulkoffi kompositsiooni, mis on maalitud plastilisemalt, enam läbituntult. Aratab tähelepanu K. Lutsu kompositsioon oma primitivistliku, kuid tervikliku ja stiilse läbitõutuse tõttu. N. Espe „Suvi“ ja „Sügis“ jätavad vanameisterliku mulje. Ka V. Berghofz väheke areneb värskuse sihis, seda näiks tema „Kündja“. Kui K. Liimani „Ema lapsega“ vaadelda kompositsiooni all, tuleks sel peatuda, kuna see on näituse julgeim, koletisem, kuid temperamendiga maalitud töö. N. Kummitsa „Turbasoos“, küllalt omapärane ja küps, kuid pinnaline töö. J. Pütsepa värskes koloriides vanade eestlaste lahingukompositsioonid on küll ainult visandlikud ja peaksid autorile tagasi antama ületõtamiseks.

Maastikkude alal pälvib mainimist Adamson-ericu õhurikas „Komsil“, A. Bergmani tihedakoloriidsed kuid segased, ära narritud „Maastikud“ milles puudub sisemine kristallsatsioon. Kaigorodoffi „Pilt ja võrgud“ — kui te värvilaigu alla kirjutate pilt ja usute, et see ka on pilt — õndsus teiega! A. Kesneri „Tartu motiiv“ on kordaläinud maastik oma selguse plastilisuse ja värvirikkuse tõttu. Aga milleks ta Tartust Tallinna toonud oma ülekõserdatud „natüürmordi“? N. Kulli „Toompea“ ja „Perrekond“ — lähedavad korda! E. Kutsar on lõpuks välja jõudnud küpsema loomingu juu-

H. Lepik

Portree joonistus.

re. Tema väiksemad maalid kõnelevad isegi maalikultuurist ja värskusest. Madisoniilt on „Mets“, aga kelle või mille meeleheaks?!

Natüürmortest mainime tolli-paksu koloriidiga kaetud Audova „Lilli“ — (Aga see on prüskamine!) maalib „Lilli“ veel a la Laipman. K. Liimani „Aken“, millel lopsakas maneeris maalitud lilled, R. Sakritsa küpseid „Natüürmorte“, K. Tederi rahuldavalt ning kultuuriga maalitud „Natüürmorti“.

Graafikas, emme kõike tuleb mainida E. Viiralti huvitavaid töid, siis Mugasto mitmepalgelist esitust, H. Lepiku sisukaid joonistusi, A. Murakini pehmeilmelisi

koloreerit joonistusi, A. Sivardi „Tänavatüdrukut“, Areni autoportreed jne.

Skulptuuris näituse parima tööga esineb V. Melnik, „Ekstaasiga“. Arvukas on A. Starkopfi esindus, pannes välja väiksemaid, ilmekaid kompositsioone marmoris. Pole ka nõrgad A. Vommi tööd, milles on barokset ilmet. E. Jõesaare tööd äratavad looteid. J. Raudsepp esineb nelja tööga; neist tõstaksin välja F. Johanseni pea, siis K. Tärnpuu reljeefi, mis veidi stiliseeritud, kuid karakterne. H. Halliste esineb „piiskop Kuke“ büstiga, puus, mis modelleeritud küllalt realistlikult ja viimisteldud.

Seega lõpetaksin meie kunstinäituste skeemaatilise ülevaate.

I. Pert,

HÕÕGUVAD SÕED

MÖTTEID ÕPILASNOORTE AJAKIRJADEST
(„Koit“, „Õppurleht“, „Poiste Hääl“, „Videvik“ „Millang“ j. t.)

Vaadeldes tänapäeva kultuurühiskonda, leiame selles palju tühje kohti ja unustusse jäet alasid, mis üldisele arengule ja ümbritsevale miljöole pole jätnud surumata pitsatit.

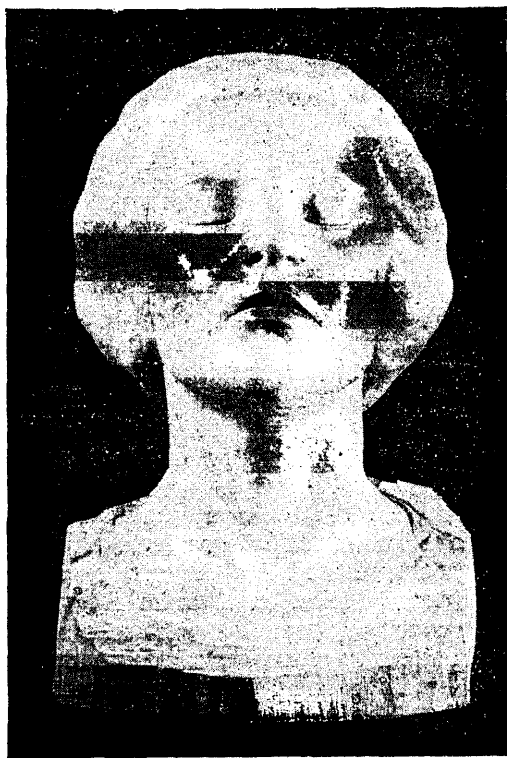
Kui tänapäeva noorsooliikumise sihiks peab olema tugevate, igakülgset arend isikute loomine ja arendamine ja nende isikute annetekohane teadmiste ja oskuste laiendamine vastavate kultuurväärtuste loomiseks, siis praegusel noorpõlv on oma rahva tuleviku nimel täita suuremad kohustused kui kunagi varem. Meie senine noorsooliikumine omas valdavas osas on näidanud, et tema arenemise sihiks (kui ka abinõuks) on rahvus ja et ta rahvuslike ürituste kaudu püüab oma olemasolu paremusi kindlustada. Mõningad võõrsilt põlvnevad organisatsioonid on selles küll vähem teadlikud, kuid kui nad noorsoo isetegevuse organitena tahavad jääda püsima, peavad nemadki selle tahtes-tahtmata omistama.

Üldise kultuuritaseme tõstmiseks on ainukesi ja paremaid vahendeid ümbritseva miljöo tõstmine. Juba ürgrahvad, leides oma ümbruse tühja ja palja, püüdsid täita seda ürginimese primitiivsete kunstiesemete katsetega. Nende saavutised võtsid inimsoo arenemisega ikka enam ja enam täiuslikuma kuju, rikastades ja hingstades ilma kuni sai tänapäeva kultuur kõigis tema avaldusis. Nii ka noorus oma aatepõllu kultiveerimisel pole võinudki asuda teisele teele. Esimesile arglikele sammudele mänguseltskonnas järgneb üha tõhusam ja laiaulatuslikum töö õppurkonnas ja selle kultuurringes kuni kooli lõpetamisel ta seisab avara maailma ja elu enese tegevusväljadel.

Meil ei või olla ükskõik, kuivõrd noorpõlv peale teadmiste ja oskuste pagasi toob ellu astudes kaasa ka loomisvõimet uute kultuurväärtuste soetamiseks ja kui palju oskab ja suudab ta omandatud oskusi ja teadmisi tarvitada miljöo tõstmiseks ja õilistamiseks. Loomulik, et sellele tööle tuleb asuda juba koolipingilt, et ülesannete hiljem kasvades oleks kasvanud ja arenenud ka võime ja jõud.

Esikohal muidugi kehakultuurilised üritused. Tallinnas ilmuvad õppurnoorte ajakirja omistavad kõik spordile eranditult suurt tähelepanu. Püütakse kõikide võimalikkude abinõudega mõjuda kaasa kooli ja kogu õppurkonna sportlase taseme tõstmiseks. Ka muidu leiavad sportlased kooles suurt lugupidamist igal pool. „Et tehnilise kultuuri naudingute edenedes“, kirjutab õppurajakirje, „ja selle vastavalt füüsilise isiku regenereerudes inimkund oli sunnitud pöörduma spordile, peame selles tahes või tahtmata enesearenemise vahendeid tunnistama.“

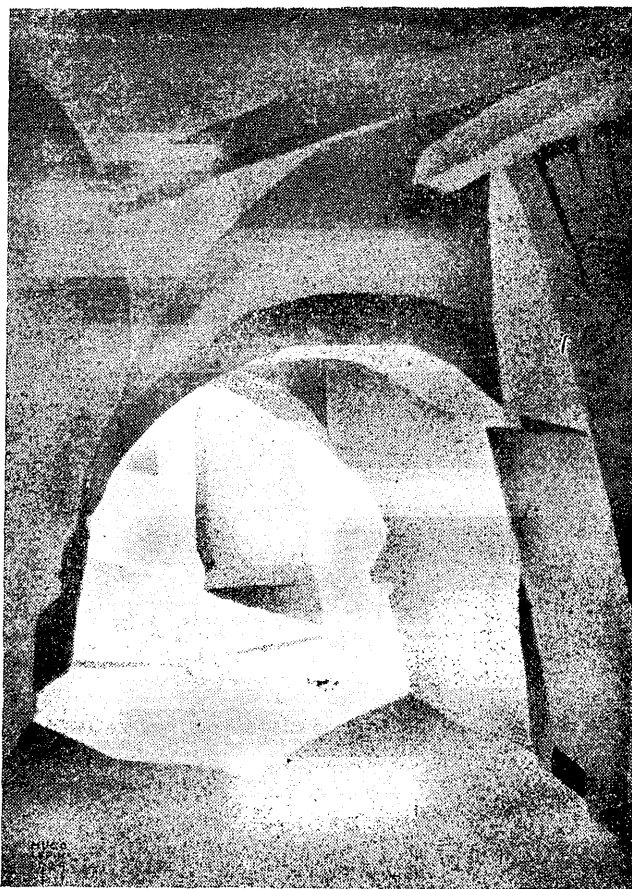
Kuid samas tõusevad ka juba hoiatavad hääled, et spordiharrastus peaks jääma siiski piirsesse, kus ta veel ei tumesta ega piira isiku vaimukultuuri avaldusi, sest vastasel korral pääseb mõjule atletism,

H. Halliste.

„Naise pea“. Puu.

H. Lepik

„Vanad võlvõid“.
Graafika.

mis avab küll suurte staadionide väravad, toob kuulsust ja au, ent lämmatab intellektuaalse kultuuri. Taotledes ilusat välimust ja harmooniliselt arenenud keha, tsiteeritakse siiski Euripidest, kes ütles, et Attika halvust mehjust olla halveimad atleedid, ning hoiatatakse tänapäeva noorpõlve osa saamast sellest süüdistustest.

Vaimukultuuri hararstused siiski, vähemalt Tallinna õppurkonnas, on palju kahvatumad. Ilukirjandus, mida juba selleks nimetada saaks, on võrdlemisi ilmetu, seis-tes kõrgemal siiski Tartu kooles. Muide ei puudu Tallinnaski sümpaatseid algatusi, mis, arvestades talentide noorust, on siiski suuteline neid selles ergutamaks. Allakirjutanule näib, et peamiseks põhjuseks sellele hallusele on vastav. eeskujude puudumine. Ei suuda ju keegi puudulike teoreetiliste teadmistega, tehnikata, kogemusteta ja elamusteta luua mittemillestki, kui ta just ei evi eriti suure talendi. Enamal määral hää eeskujude puudumises on kannatanud

õppurajakirjanduse vesteline külg. Näib, et siin meie kollasel ajakirjandusel on kaasarääkivam sõna, kuid lugejate arvustusist nähtub siiski, et selles ollakse teadlik ja et see mõjutus on väikene, väljaspool ette heidetavuse piire.

Õppurajakirjade vestelise külje kujumaks näiteks on Mihkel Masuurika jäljeto „Lugu sellest, kuidas mina kaotasin süütuse“. Lugu ise on koomiline noorekukelik tiivaripsutamine peol tehtud uue tutvusega — punasesuuga preiliga, kelle kuuldub olevat „maja ja puust hoov“. Muide, kogu too ajakiri tervikuna on poisitelikum kõigest õppurajakirjast. Tiivad hakavad nagu juba tuult võtma ja sellep. ki-retakse tihtigi noorena kikkana teiba ot-sas ja vaadatakse ülevalt alla kõigele, mis juhtub asuma siis madalamal. Kuid ikka nii noorkukelise kuraasi ja häätahtlikkusega. Ja naeruvääristatakse. Tihti ennastki. Et see oleks sündsam, siis peidetakse endi kas või tütarlapse (need lejavad vähe ar-

Adamson-Eric.

Proua Barbaruse
portree.

(õlimaal, 1928.)

Helsingis Soome
Kunstimuuseumi
Ateneum'is.

mu!) selja taha. See joon on ka ühele teisele ajak. omane. Nii laulab tundmatu noor poet luuletises „Kirg“ (luulekogust „Ühe tütarlapse laulud“):

*Ma tahan sinu silmatörva juua,
et saada mustaks nagu mooramees;
ja tahan toorelt sinu sõame ära süüa —
mul endal südant polegi ju sees.*

*Ma tahan pesta sinu verest värvi
ja juua endasse kõik pesuvee;
ja hävitada sinus iga närvi —
siis seltsis lähme hullumajasse.*

*Sa hoidu minu eest, poe alla järve jää,
et mitte kuulda minu ulumist,
Ma olen kuri, olen vähest hää,
ent taotlen ometigi sinu hukkumist.*

Kuid ei puudu ka vaatlev ja heatahtlik humor, niisugusena leiame luuletise „Mustlase hobune“:

*„Üles märke, tagant lükka
nii et seda nägu jää.
Alla mäge siis ta lõhub
kas või kõigest hingest pea.*

*Aga kui on keskel mäge
siis ta sinder seisma jääb;
peksa kas või käsi haigeks
ta sest vähe välja teeb.*

*Kui veel liiga palju peksad,
laseb sinder kõhuli,
teeskleb nagu oleks surnud,
ajab jalad siruli.*

*Muud kui võta rakkest lahti
aita „raisk“ veel ülesse,
ei näe sinder ise tõusta,
võta kas või sülesse.“*

Üldse on huumor ja karrikatuur (ka joonistused) ajakirjade tugevam külge ja seisab lüürikast mitu pead kõrgemal. Kuid ka viimaseski ei puudu üksikuid õnnestunud numaid momente. Nii palju poiste ajakirjadest.

Tütarlaste ajakirjadest on allakirjutanul käepärast praegu ilmuvatest vaid üks. Välimuselt on see soliidsem ja tehniliselt puhtam poiste ajakirjast. Näib, et tütarlapsed on ajakirja valmistamisel viibinud suurema armastusega selle vastu. Ka anab tütarlaste ajakirja sisu koosseis teraviklikuma ilme ja kõik pakutu on serveeritud väga maitsekalt. Ka lüürika õn tütarlastele omasem ja lüürilised väljendused intiimsemad. Nii laulab —Y—, salapärase muinasjuttude vestja, öö, tulekust:

*„Öö
tuli mu kõrvale
istus mu süngi servale,
sulges oma
suured sügavad silmad,
pani mu otsale käed külmad. —*

*Ning jutustas
viiest aguli majast
ja tibatilukesest aiaist,
ja kolmest
jändrikust puust.
Hoovi valgustavast kuust... "*

ja Hety omast „mõttelõngast“:

*Nii hää on veeretuda
mõttelõnga —
kui kaugusest
mu kätte antaks ta.*

*Ta andiaks mets
ta tolle salakohin,
ja tiivustajaks mõte:
Sinna tahan ma.“*

Teoretiseerivast osast õppur-ajakirjanduses on toodud mõtted käesoleva kirjutise aluses. Kui sääli hoiatati liialdamise eest kehakultuuriga, siis mäidatakse, et hädaoht pesitseb ka tahte liigeses alistumises intellektile. „Kus tõuseb intellekt kõrgemale tahtest, seal on tahe mõistetud paratamata langusele, nõrgestatud energia ja summutatud loomulikud instinktid, hävitatud isik. Kultuuri arenemises on teened aqa vaid tugevatahtelistel isikutel, kes suutsid valitseda ja juhtida ennast enesearenemisele tunnustatud sihes. Ohjeldades intellekti ja keha, takistades neid üksteise kulul arenemast, saame suurt isikut otsides selle saladuse jälgedele, mis kannab rahvusi läbi ajaloo ja annab neile sitkust ja püsimisjõudu.

Peame omandama, terava kriitika võime, peame eemale hoiduma kõigest mahakiskuvast, peame kiinduma kunsti, peame kandma kunsti massidesse. Ja kui meie suudame eneses maksma panna põhimõtte, et rahulolemine kõige inetu ja kultuurivastasega on kuritegu iseene ja oma rahva vastu, kui me tänaval, koolis, kodus või seltskonnas suudame leppida vaid ilusa ja kauniga, siis on noorsooliikmuine oma ülesande teostamisel läinud õiget rada, lunnastades oma ülesande“.

Usun, et selle seisukoha omistab ka rahvanoorsugu.

Lõpetades oma kokkuvõtte õppurajakirjadest, peame tähenidama, et see ei pretendeeri täiuslikkusele, kuna vastavate andmete saamine on läärmiselt raskendatud, kui mitte võimata. On ju paljude koolide õpilaskond otsekui hermeetiliselt eraldatud muust maailmast, kuna iga sugused läbikäimised teiste noorte organisatsiooniga valjusti keelatud.

Hõõguvad sõed! Jääb vaid soovida, et paljud teist elutuule laialikantuma suudaksid sütitada kultuuripõllu vindunud — ja mõndagi seni vaid suitsuajavat — alet. Eriti need, kes seni hõõguvad vaid koolipapade sussutatavast südamesoojast. Kas paljud teist suudavad tugevatena isikutena tõusta oma rahvale suureks, heledaks ja kuumaks leagiks?.. Ago Jõger.

Eesti Nooruse suur ülesanne

on esile tuua ja toetada, mis eesti noorsoos on aateline, elujõuline, võimas ja uus, ilus ja kaunis, mis eesti küla arendab ja kodumaaga seob ning linna ja küla üksteisele lähemale toob.

Eesti Noorus

tahab rahuldada küpsena noorpõlve tegevushuvi ja harrastusi, tuues 1933. a. ohtralt artikleid tuntud tegelasilt ja spetsialistelt, noorte loomingut, luulet, muusikapalu, matkakirjeldusi, ülevaateid tegevusest kehakultuuri, maatulunduse, looduskaitsese ja muult alult ja kirjeldusi oma ja naabrusmaade noorsootöö aatemailt.

Eesti Noorus

tahab 1933. a. eriti rõhutada kunsti lähendamist massidele ning ruumi anda küla kultuurelus kasutatavale kirianduse-, muusika-, näite-, maali-, ja rahvakunsti paladele ja on Eesti Noorusele lubatud kaastööd pea kogu meie kirjanikkude, kunstnikkude ja kunstisõprade suure pere poolt.

Eesti Noorus

ilmub illustreerituna (umbes 200 pilti) umbes 250 lehekülge hääl paberil ja maksab aastast 180s. Kõigile, kes enne 1. jaan, saadavad talitusele 6 E. N. uut aastatellimist, saavad seitsmenda aastakäigu ja suurendud kunstiküllase jõulunumbri tasuta.

Erilise hinnaalandusega võivad E. N. 1933. a. tellijad saada Eesti Nooruse eelmiseid aastakäike (1929 a. — 1 kr., 1930 a. — 1 kr., 1931 a. 1 kr, 25 snt., 1932 a. 1 kr. 50 snt.) ja üle 300 lhk. käsiraamatu „Noorsootööst“ (end. 3 kr. asemel kr. 1.—)

Hakake tellimiste korjajaks! Nõudke tellimisraamatuid! Tellida lähemast postiasutusest.

Eesti Nooruse toimetus ja talitus — Tallinn, Lossi pl, 4 tel. 429-77. Postij. arve 156.

Muljeid Limingast.

Vaevalt on meil noorsoolasi, kes teavad kus asub Liminka ja mis ta on. Harilik Soome vald Helsingi ja Oulu vahel, 730 klm. esimesest, 24 klm. viimasest. Siin on samanimeline jaam, rahvaülikool, kodumajanduskool, algkool, meierei (päevane läbikäik 20 000 kg. piima), võõrastemaja, kohvik, apteek, raamatukogu, postkontor, kaks pank, kauplused jne. Harilik Soome küla, kuid eestlasele kipub jääma mulje, nagu oleks ta alev või linnake.

Maastik — põhjolan lakeuksien maa — erineb tüübiliselt kogu Soomest, andes vaid kaljudeta lausmaa. Vahelduseks vaid oja — Pienijoki, mis kahe klm. ulatusel suubub Põhja lahte.

Liminka rahvaülikool — on siin tähtsaim asutus. Asutatud 1892. on ta soome vanemaid rahvaülikooli. Kool omab 30 hekt. talu, kolm ruumikat maja ja rea kõrvalhooneid. Ehitused on otstarbekohased ja hääd. Õppetegevus kestab vaheaegadega kella 8—19. Kavas on ajalugu, kirjandus, põllumajandus, käsitööd, laul, kodukaunistus, tervishoid, võimlemine, majapidamine jne. Päärõhk on pandud käsitööle, põllumajandusainetele, ajaloole ja kirjandusele.

Kõrgel määral on arendatud õpilaste isetegevus. Hoolitsetakse, et õpilased oskaksid esineda ja ise luua midagi. Igal reedel on õpilaste esinemisõhtu ja esinetakse siis deklamatsioonide, luuletiste, referaatide, jutustuste, humoreskide, muusikapalade ja palju muuga. Väärtsulikult ilmub hiljem „Vesa's" — õpilaste käsikirjalises ajakirjas (ilmub kord nädalas). Esinemisi juhib üks õpilasist, pidades avakõne ja öeldes lõpusõna. Järgnevad esinemiste arvustused.

Kontakt õpilasperega ja juhtiva personaaliga on ülihää.

Üldiselt on L. rahvaülikool tervele Põhja- ja Soome suureks valguslätteks ning oli üks tema asutajaid Eestiski tuntud Soome vanema põlve kirjanik Pietari Päivärinta.

Noorsootööd Limingast juhib Noorsoo Ühing (asut. 1891. a.). Teotsetakse energiliselt ja on selleks ka hääd võimalused, hääd maja näol, avara saali ja eeskujuliku näitelavaga. Peoõhtuid on

Liminka kultuurniite ja rahvaülikool.

umbes 30 aastast. Kavas päärõhk ettekannetel (kõned, deklamatsioonid, muusika, humoreske ja näidendeid). Tantsu tehakse nii muide. Peod algavad täpselt kell 8 ja lõpevad kell 12. Eeskava lõpeb harilikult 1/2 11. Vahekord vanempõlvega ja arusaamine noorsootöö vajadusest näib ülihää. Palju tänu oma kõrgele tasemele võlgneb Liminka noorsooühing praegusele pääministrile Sunjilale, kes 20. a. tagasi üliõpilasena oli seltsi esimehena. On osatud äratada huvi ühingu üritusile ning on nii liikmepere (100 liiget) kui ka osavõtt ühingu algatusist hämmastavalt suur.

Noorteühingu kõrval teotseb siin veel energiliselt kohaline spordiselts ning on siit võrsund Pariisi olümpia kuulitõuke võitja Rinne.

Ei saa jätta mainimata siinseid tegelasi, enne kõike siinset vajmist juhti r. ülikooli juhatajat Viljo Törmälä't, kes ka kohalise noorusühingu esimees ja Pohjois-Pohjamaa noorsooliidu president. Sarnaseid noorsoojuhte on meil Eestis kindlasti vähe: ta töötahe ja energia on lihtsalt kolossaalsed. Teine agar tegelane on r. ülikooli juhatuses Väinö Juustila. Imestusväärne on selle 50 aastase jaakjooramliku välimusega mehe noorustuli. Vanust tegelasist võiks veel mainida terve Soomes tuntud Katri Tuori. Siit on päritud ka tuntud soomekeele eestvõitleja A. Oksanen ning kirjanik Toppila.

Einesest pole Liminka sugugi mõni Kaananimaa, vaid on siinsed saavutused energilise töö ja tahte viljad. Olud on sarnased eesti omadele ja võiks siinsed saavutusedki olla meile eeskujuks.

Liminka, 1. 12. 32.

G. Einpaul.

Võrumaa nupukaid mehi.

Rohkem, kui vast mujal, leidub Võrumaal metsataguseid kolkaid, kuhu harva ulatuvad suurima uudised. Praegusel ajalgi leidub kohti, kuhu pole veel leidnud teed ajaleht ja muu kirjavara. Elatakse tasapisi omaette ja mõned vanemad inimesed, kaugemal raudteest ja linnadest, pole palju oma kodukohast kaugemale saanud. Uuema aja tehnikasaavutisest teavad sarnased eided-tõadid vaid nii palju, kui võrd nooremad on jutustanud ja kel isegi küllalt vanast leidusest, raudteerongist, pole õiget aimu; raadiost arvavad mõnedki, kes seda „riistapuud“ oma silmaga näinud, et ikkagi võimata on, et ilma mingi traadita häält võib kuulda kaugel maa tagant ja usuvad aparadi sisse peidetud nootidest kõik selle värgi tulevat.

Selle vastu ei puudu Võrumaal ka oma „tarkpead“ ja nupumehed. Nii mõnedki on leiutanud asju, mida mujalt asjata võib otsida. Nii elavad Haanjas kolm venda Kriisad, kes kaugemal Eestiski on kuulsad ja võistlematud orelimeistrid. Mäelaku külas elava orelimeistri kodugi erineb kõigest teistest oma külas ja ümbruses. Nähtub, et inimene on ilmas juba midagi rohkem näinud ja seda ka omas kodus ärakasutanud. Teiste orelimeistrite kohta puuduvad aga ligemad andmed.

Kui ilmusid hiljuti Eestisse ja ka Võrru esimesed jo-jo'd, olid Haanjamehed kohe platsis neid asjakesi valmistamas ja müüvad Võrus ja mujal Võrumaal jo-jo'sid 10 sendiga, kuna ärides nende hind 25 senti.

Üldse on Haanjamehed pea eranditult kõvad puutõõmehed ja valmistavad kõrvaltööna igasuguseid artikleid, nagu seda kunagi hooajal tarvis. Kevadel on platsis vankrite puuosadega, puunõudega, sügisel ilmuvad turule korvidega, vokkidega, vähe hiljem ka regede ja saanidega. Ka on nad kuulsad piibumeistrid. See on kõik mõõdapääsematu, sest väiksed, kehvad märgised talud ei võimalda perekondadele ärarlamist.

Käesoleval sügisel valmis Kasaritsa mehel omapärane rehepeksumasin, kus mootor ja peksumasin ühes tükis. Leiutaja, Lihtne küla sepp, töötas masina kallal kuus aastat, kuid selle vastu osutus masin ka kohaseks töötamiseks ja edasilii-

misel, eriti Võrumaa mägistel maadel. Kuna mootoriga on võimalik saavutada mitmesuguseid kiiruseid, võib masin tasastei teedel liikuda kiiresti, samuti ronida ka ülesse mägedele, mis senini tarvitusel olevatel sellekohastel jõumasinatel kohati võimata.

Omapärane leiutaja elab Orava vallas Suuremetsa külas. Sündides kehva vanemate pojana, ei saanud nimetatud mees kuigi suurt kooliharidust. Õppis sepatööd oma isa juures, kellel sepi-koda asus oma majakese ligidal paju põõsas, üksiku puu all. Pärast täiendas lühikest aega oma teadmisi Pihkvas, kusagil mehaanika töökojas. Praegu töötab oma isakohal iseseisvalt, harides väikest krunti ja tegutsedes sepa ning mehaanika töödega, olles jutuvaineks ümbruskonnas.

Paari aasta eest vahetas omal olemas oleva mootori vanatüübilise Fordi auto vastu, millele konstrueeris juurde ommõeldud säädeldise ja töötab autoga, tarvitades seda rehepeksul, jahvatamisel, laualõikusel, laastulõõmisel j. n. e. Viibal ajal võivad soovijad ka lõbureisusid teha rihm päält maha ja lase aga käia! Aastat viis tagasi valmistas see mees omale raadioaparaadi. Kuna siinpool raadio oli üldse võõras ja tundmata asi, tegi ta seda kõike mitte praegusaja aparatide valmistajate kombel, kus aparaat kokku seatakse peamiselt vabriku osadest, vaid enamasti kõik osad valmistas ta ka ise.

Täitsa uudisena võiks veel nimetada sama mehe päikseaparaati, missugune liigub vaid päiksekiirte mõjul. Päikseaparaadi mudel valmis temal paari aasta eest kuid algul osutusid mitmed puudused, missugused praegu kõrvaldatud ja täiendatud ja ligemas tulevikus loodab ta katsetada uut täiendatud aparati. Tema leiutatud aparaat erineb täiesti välismail katsetatud sarnastest, kus katseid tehti igasugu klaaside ja peeglite kaasabil, kuna tema leiutatud aparaat töötab otsekoheste päikese kiirte mõjul, energiat kuhugile kaotamata.

Sellepärast peab ka leiutaja oma päikesemootorit kõige lihtsamaks ja otstarbekohasemaks teistest sellesarnastest.

Päiale selle töötab sama mees ka juba kooliõpilase põlvest perpetuum-moobi

kallal, missugustest on valmistatud mitmed mudelid ja neid katsetanud, kuigi seni tagajärjeta. Mitmed mudelid ootavad veel katsetamist ja ise usub leiutaja perpetuum-mobile mitte võimata olevat. Oma päikeseaparaadi juures tahab ta mõningaid tähelepanekuid perpetuum-mobile juures ära kasutada.

Üldse töötab temal mõte alati leiutiste

kallal, millistest mitmedki mudelid katsetamist ootavad, kuid millest ta enne katsetamist arvab veel varajaseks kõneleda, Muud tööd teeb vaid sedavõrd, kui palju vaja äraaramiseks ja hädavajaliseks rahiahankimiseks oma leiutiste juures.

Pääle muu on tähendatud leiutaja ka ÜENÜ Orava osakonna liige. Värdi.

Lauamänge.

Mitte ainult lapsed ei mängi. Ka täiskasvanuid haarab sageli mängukirg, nagu praegune jo-jo tõi. Paljud mõtteeadlased ja suured mehed (Leibnitz, Dürer) on olnud suured mänguharrastajad. Huvitav ongi sageli jälgida, kuidas mängud rändavad. Anname siinkohal „Eesti Nooruse“ lugejatele huvitava lauamängu, mis samuti kui jo-jo on tulnud Aasiast.

1. OAMANG.

Mäng on omapärane, väga vana ja huvitav. Ridade kirjutaja nägi seda Saksamaal, Zülchovis, Stettini lähedal, kuulsas Saksas mängude korjaja Fritz Jahni juures. F. J. on mängu näinud a. 1908 Eestis parun Stackelbergi pool, kes selle omakord toonud Petrogradist, kuhu see kingitud pärsia şahhilt Katarina II-le.

Mäng koosneb 2×6 vastastikku seisvast puusse lõigatud kausikesest ja ühest suuremast kumbagi mängija paremal käel asitsevast võitute kausist. Kumbagile mängijale kuulub kuus (vastastikku) kaussi (pool mängulauda), kuhu igasse kausikesesse loetakse mängu alul kuus uba. Võidukauid on mängu algusel tühtjad. Istutakse vastastikku.

Mängijate ülesanne on, ükskõik millisest oma kausikesest alates, sinna kogunud ubasid võttes, neid üksahaaval poetada tühjale kausile järgnevasse (oma kui ka vastase) kausikesesse, kus juures minnakse ringi vastupäeva. Mängu kombineerimisoskus seisab selles, et võimalikult paljudesse (oma kui ka vastase) kausikesesse satuks paarisarvul (2, 4, 6) ube, millised siis võiduviljana kaseeritakse oma võidukaussi. Võidab suurema arvu ubade omanik. Algab kaotaja.

Nii kerge kui mäng õppida — mängida võivad ju kuue-aastased lapsedki —, on ometi kombinatsioonide variatsioonid uskumata rikkad ja ajavad isegi täiskasvanul sageli pääségi. Osav kombineerija võidab ikka.

Vastava mängulaua puudumisel võib ka joonistada vastavad ringid lauale või paberile.

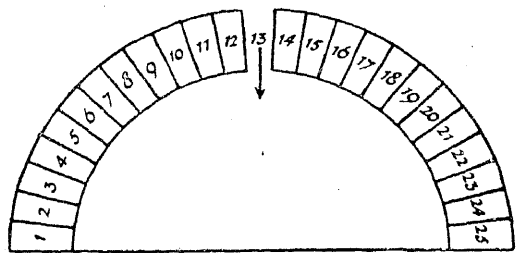
2. ŠIPKA.

See lõbus vürffimäng on pärit vene-türgi sõjast, kus sõdurid sellega aega viitnud.

Mängida võib igasugune seltskond (soovitavam 6—10 inimest), kui olemas vürffel, pliats ja poogen paberit (viimaste puudusel

võib kasutada ka kriiti, sütt, mõnda kastilauda jne.).

Soovitav valida mängujuhataja, kes mängu juhib, otsustab. Et mäng oleks lõbusam, pannakse välja auhinnad. Iga mängija asetab vürfflist määratud kohale mõne asjakese (võti, sõrmus, nuga jne.). Visatakse alguses üks kord. Alatakse järgimööda suurema numbriga osavõtja vaid saadud silmade võrra edasi, kus juures, kui number võetud, endine omanik kohalt lahkuma ja uuesti otsust algama peab. Uuesti algab ka, kes kukub kuristikku (nr. 13). Jõudis mängija Šipkasti üle, ei tarvitse ta enam alata algusest. Jõudis ta nr. 14, lahkub ta ruumiandmise vajadusest numbrile 12, mille senine omanik uuesti algama peab. Jõuab ta aga numbritele 15—24, algab ta tarbekorral vaid 14. uuesti. 14-st 12-le surutud mängija, kaotab muidugi ka üle šipka jõudnute eesõiguse ning peab tarbekorral aigama jälle otsust pääle. Kes aga satub numbrile 25, peab tingimata algama 14. uuesti. Võidab ja saab esimese auhinna kes esimesena pääseb üle 25. A. M.

Üleval: Šipka. Nool nr. 13. juures juhib Šipkasse (kuristikku). All: Oamäng puusse õonistatud kausikesega.

Muljeid ÜENÜ Esituskogust.

Polnud ta just üllatavalt arvukas see sügisparlament, ent ka mitte osavõtukehv, vaid nii nagu ÜENÜ sügisistungid ikka — paras pere ideelisemaid noori. Juba kolmaskümnes Esituskogu ja 30 osakonda olid seekord saatnud välja 63 esitajat kogu Eestist.

Istung toimus esmakordselt Tartus. Ent seime tartlaste peapõhjus istungi Tartu toomiseks ei pidand siiski paika — Lõuna-Eesti oli ikkagi esitatud kehvalt. Allakirjutanu andmeil oli esitatud:

Põhja-Eesti	17 osakonna	31 esitajaga
Tartu ümbruskond	8 osakonna	25 esitajaga
Lõuna-Eesti	5 osakonna	7 esitajaga

Nähtavasti siis ikka noorusliikumine põhjas elavam.

ÜENÜ Esituskogu liikmeid 12.—13. nov. Tartus
Tartu ÜENÜ kodu ees.

Muide polnud sugugi halb mõte tuua neid istanguid Tartu: sinne akadeemiline õhkkond mõjus elustavalt ja äratavalt — oli hoogu ja elu referaates ja sõnavõtmis.

Suuremaid sõnavõtmisi põhjustasid seekord referaadid. Nii järgnes H. Visnapuu referaadile — meie tänapäeva kirjandusest — kaunis elav mõttevahetus, milles teravalt tungiti kallale allakiskuvale joonele osas meie kirjanduses ja ajakirjanduses ja mille lõpul võeti vastu resolutsioon: „ÜENÜ Esinduskogu konstateerib, et meie ajakirjanduses ja suures osas kirjanduses valitseb vaimlist tasapinda allakiskuv ja ühekülgset negatiivne suun rahvusliku efunähetega valgustamisel. ÜENÜ Esinduskogu rõhutab eriti selle väärnähte halba mõju meie noorsoole ja kogu rahvale, mille tulemuseks ideedevaesus, pessimism ja riigitüdimus.“

ÜENÜ Esinduskogu nõuab sarnase ajakirjanduse soodustamise ja toetamise lõpetamist, eriti kultuurkapitalist.“

Sama elavaks muutus mõtete vahetus nime eestistamise küsimuse üle G. Ränga vastava referaadi puhul. Võeti vastu ettepanek vastava nime eestist. aktsiooni nõupidamise kokkukutsumiseks Tallinnas. Esitati

nõudmisi, et ÜENÜ juhatusis ei tohiks olla isikuid võõrapärase nimega, ent alguses ei saanud ettepanekud vastavat hääleenamust. Kuid pärast prof. Uluotsa ülihoogsat ja haaravat hõimukõnet olid esindajad kõetud kuumaks. Vaidlusi kõne ei tekitanud ning nrs. Potteri resolutsioon: „ÜENÜ Esinduskogu peab tarvilikuks Eesti rahvustunde tõstmise ja propageerimise ÜENÜ peres, selleks korraldades rahvusõhtuid ja riikliste ning rahvusajalooliste tähtpäevade pühitsemist“, võetakse ühel häälel vastu. Ei vaielda ka enam endisel määral vastu nrs. Jõgeri täiendavale ettepanekule: Selle esimeseks sammuks Esinduskogu „soovi, et noorsoolased eestistaksid võõrapärase nime ja võimalikult järgmiseks Esinduskoguks.“ Et ei kuuluks järgmisel Esinduskogul taas ütfemist: Setuvelledel 100, mujal Eestis 50% eestipärasel nimel...“

Tavaline elevus tekib prof. M. J. Eiseni karskusreferaadi puhul. Mõtetevahetusel puudutatakse karskustoimkonna ellukutsumist Keskjuhatusse juure ning koostööd noorsookarskusliiduga, millist pooldatakse.

Nrs. A. Meili referaadi puhul koostööst akadeemilise noorsooga võetakse vastu resolutsioon:

„ÜENÜ Esinduskogu leiab rahvusliku tuleviku nimel tarvilikuks tiheda koostöö ÜENÜ kui rahvusliku noorsugu koondava organisatsiooni ja akadeemilise noorsoo vahel.“

Esituskogu ametlikus osas kustutati mõned ja kinnitati uued (1932. aastal juuretunud 22) osakonnad, kus juures pikema mõttevahetuse põhjustas ÜENÜ Akadeemilise osak. kinnitamine.

Informatsioonis märgiti õpetajaskonna häätahtlikku suhtumist ÜENÜ-sse ning tõusvat huvi praktiliste tegevusalade (käsitöö, maatalundus) vastu. Puudustena mainiti veel seni maksvat õpilaste keeldu, ruumide puudust, juhtide vähesust ja noorsoo orgide suhtes seni kestvat „popsi olukorda.“

Koosolekut juhatasid A. Meil, F. Oinas ja V. Mustel. Tervitustelegramme saadeti Soome noorsooliidule, riigivanemale ja haridusminist-rile. Tervitasid ÜENÜ Tartu nõukogu esimees J. Lang ja J. Kirjalikke tervitusi oli Kesk-nõukogu esimehelt O. Kösterilt, Soome noorsooliidult jne.

Koosolek lõppes hooga lauluga.

Järgnesid ekskursioonid ja kolmepäevased tgelaste kursused, millede peajasjalikult pr. Partsi juhatusel õpiti mõningaid rahvatantse, käidi ekskursiooniga botaanika aias, rahvamuseumis ning kuulati agr. Kermase huvitava kogemuste tulemusi ÜENÜ Volđi ja Saad-järve osakondades. Esituskogu oli läbi.

A. M.

Tõike nimedemuutmisest.

Koosoleku puhul ÜENÜ Keskjuhatuses 11. 12. 32.

Pole meil küll veel küllaldaselt uuritud meie „väärnime“, näib siiski, et see vanavanemate tabav hinnang (väär = valenimi) meie perekonnanimele täitsa õigustatud. Eesti pole nimelt mitte 50 protsentigi eestipärasest nime. Saksapärasest nime osutub 40% ümber ja muud muupärasest ehk üle 10%. Esikohale perekonnanime puhtuse poolest on tulnud — Petseri-maa, siis aga Saaremaa, kus eestlane võõra suhtes olnud iseteadlikum.

Milline nimi oleks ilus? Näib, et rahvas enamuses ei oska nime valida: Karu, Kana, Kadakas, Oinas tunduvad massile inetutena, ent Oienurm, Marulaine, Haohelk, Vetesina meeldivamatena, kuigi viimaseil puudub nimeks vajalik tüsedus, meheliikkus. Ent ka asjatundjate poolt soovitatud Mägiste, Oruste jt. tunduvad veidi õhus rippuvat. Vast ehk on saarepärased liitsõnalised: Jõelet, Nõmmeots, Umbaed, Rannaäär, Aleniit siiski tüsedamad ja sobivamad nimekombinatsioonid. Armastab ju eestikeel (endine eestikeel!) liitsõnalisi nimekombinatsioone, nagu need esinevad ka talu- ja külanimes: Aegviidu, Kari-söödu, Vanaale, Vetepere, Undiaugu, Otepää. Ja ega müüdi ehk mõned nimekad kirjanikudki, kellel peaks olema enam esteetlist instinkti, poleks valind: Tammsaare, Metsanurk...

Nimemuutmine on kallis — 8—9 krooni. Siin juures ei teeni riik toimingult vähesuse tõttu (120 nime muutmist aastas) pea midagi. Ometi on perekonna registreerimistoimingud (kust riik midagi teenida võiks!) tasuta. Näib nagu oleks riik asunud võõrapärase nime kaitsemisele. Siin juures toonitati ka muutmise pikalisust — kuus kuud. Mõnigi muutja on omale vahepääl lasknud augu pähe rääkida.

ÜENÜ Kesknõukogu.

ÜENÜ Kesknõukogu järjekorraliselt juba kuues koosolek toimus 14. detsembril, nõukogu esimehe hra O. Kösteri juhatusel.

Koos olid abiesimees Kornel ja kümme-kond nõukogu liiget.

Keskjuhatus eitepanekul harutati mõningaid ÜENÜ majanduslikke küsimusi ja peatuti ka muude noorsootööd takistavate nähtete juures. Soovitati suuremat koostööd kooliga ja õpetajaskonnaga.

Otsustati pöörata Hasomini poole, et ta leiaks teid keskkooli vanematele klassidele suuremate võimaluste andmiseks osavõtmiseks suuremate rahvuslike organisatsioonide tegevusest.

Aastat viisteist tagasi räägiti Tallinna agulites ilusat eestikeelt: pesumutter, käseratas, mandikann — ikka pool eesti, pool saksa. Nüüd on see kõõgipiigade keelehirmutis unustatud, ent külaled, kus ise, kahjuks, vähe osatakse saksakeelt, leidub nimemonstrume: Tammbaum, Mägiberg, Koerson, Valdnumm jne., mille kõrval endised parunite nimedki: Üksküll, Metstack — eestipärasemad.

Häda on eesnimedega, millede muutmiseks pole võimalusi ega auke seadusis. Tagajärjena saame omamoodi nimemonstrumid: Torofei Tamm, Nikolai Nisupää, Treuhold Muinaste. Eriti leidubki sääraseid piirimail, kus preestrid oskavad püüesundida slaavi pühakute nimemootust.

Muide tundub eesnimede generatsioonide moelainetust. Juhaniite, Jaanide, Jüride, Leenude asemele tulid nooblimad: Alfredid, Richardid, Romanid, Evaldid, Agnesed, Adeled, Almad, Helened, millede vaevalt 2% eestipärasest. Nüüd taas sõjajärgsed Kaljod, Lembijud, Ulod, Salmed, Lained (muide Eestis levinend ja ajalooline Linda on uuemal uurimusil puhas germaani (rootsi) laen), millede hulgas iseäratsevad kinokuulsused Svenid, Liad jt. Tallinnas muu seas levimas Milvi.

Lõpuks veidi statistikat: Juhuslikult praegu postiga jõudnud ÜENÜ Kõnnu (Pärnumaal) ühingu asutajate liikmete nimekirjas figureerivad eesnimedena: Aleksander, Aleksei, Anton, Arkadi, Andrei, Heinrich, Hendrik, Karl, Madis, Mart, Paul, Sergei; Agnes, Hermeline, Elli, Leida, Leoniida, Olja ja perekonnanimedena: Aak, Bach, Baarson, Blumberg, Hanson, Järak, Kirmann, Lang, Lind, Madisson, Martinson, Mihkelson, Sempelson, Soll, Toht, Vaarbeck. Ons mujal asi eestilisem?

A. Meikop.

ÜENÜ elust.

Toonitati poliitika eemalhoidmise vajadust noorsootööst.

Rahvaulikoolidele, kui noorsootöö juhtide ettevalmistusasutusile soovitati pöörata enam noorte kui ka hariduselu juhtide tähelepanu.

Võimlemisesinemiste korraldamine laulupeo ajal kiideti põhimõttelikult heaks.

Toimkonda ülevaadetest peatuti pikemalt kehakultuurtoimkonna tegevuse juures, milline üldist heakskiitmist leidis, samuti on olnud tegevusriikas ka maatulundustoimk. tegevus.

Täiendati nõukogu koosseisu: hrade Penno, Liidemanni ja Kirschenbergiga.

Üldiselt tundus sõnavõtmisist, et vanempõlv noorsugu unustama ei peaks ning ta üritustele häätähtlikum olla võiks.

ÜENÜ Virumaa keskkorraldus asutas oma näitetrupi Toila teatriringi näitejuhi Kalju Otto juhatusel. Laulumängus: Muurola kuldne kodukotus... ntängisid kaasa Hedvig Sibelka, Helmi Viiner, Emmi Vint (lõhvi osak.), Kalju Otto (Toila t. r.), K. Tennis (Voka osak.), Meeta Kilkson, Leida Puss (Valaste osak.). Esineti Jõhvis, Eru-Liival ja Mäetagusel.

Keskkorraldusel on kavatsus III Viru nõorte suvipäeva korraldada Kundas.

Talviseks hooajaks kuulutab Keskkorraldus välja kirjandusliku loomingu võistluse.

M.

LIIGUSTELT.

Liiguste noorte kunstiiiritusi. Tänapäeva rusuv ja segipaisat miljöo ning teenistusvõimaluste peaaegu absoluutne puudumine ei arenda maanoorte loomisrõõmu, vaid tõkestavad vaimseid puhanguid. Kõik hahitub üldises halluses. Enamik noori, kelle edasiõpingud takistatud majanduslikult, anduvad noorina raugastusele. Loovate eneseavalduste kontuurid tuhmuvad, taanduvad alata, kuni jääb vaid mingi refleksi, erinemata üldiselt foonilt. See on maanoorte tavaline tee. Linn annab noorte omaloomingu üritustele paratamatult enam soodustusi, avaramaid tegevusvõimalusi ja eeskju. Maa paokilolek ei võimalda kunsti harrastajatele vastavate rühmituste loomist. Kilomeetritelised distantsid ei soodusta kokkutulekuid ja vaid jumalik heldus on paisand Liiguste ümbruskonda noori, kes võimelised viljelema kunstiiiritusi, mis võimaldas Liiguste ÜENÜle korraldada enneolematut. 26. novembril teostus Kavastu Muusika Seltsi oivalises saalis koosviibimine, mis kujunes otsemas mõttes kunstiohtuks. Publik tunnustas noorte eneseavaldusi lakkamatute ovatsioonidega.

Oli küllaltki raskusi. Allakirjutanul organisaatorina sageli tuli läbistada kümneid kilomeetreid päevas, hankimaks tegelasi. Ilnnesid väikesed pettumusedki mõnede tegelaste loobumusel, kuid need lüngad ei osutund nähtavaiks.

Ohtu algas nrs. A. Moori kõnega „Uue aegjargu lävel“, milles esildati neid põhjusi, mis on pidurdand noorte eneseavaldus-püüdeid. Ka koolinoorsoo liikumises valitsevat mõõnaaeg, mida kohati põhjustavat pedagogid, mitte võimaldades vastavate keskuste loomist jne. Kõne lõppis aga optimistlikult, et kui meile hooab vastu uusi loomisrõõmu puhanguid, siis on usku homsesse, usku astu vastu uuele aegjargule, mille lävi pole kauge. Järgnevaid ettekandeid autoreilt jäliti huviga ja naudvaikselt. Oma luuletisi esitid prl. L. Klaumann ja hra Ed. Lillepea. Proosa alal Arvi Moor kandis ette oma humoreski „Draakoni lõuad“, kuna muusika alal Valdi Ehrlich esitas oma „Prelüüdi“ ja Ketelbey „Pärsia turu“ ning viiulil Griegi „Solveigi laulu“. Eriti tiivustas publikut deklamaatorina Erika Toomingas, kes häälelt ja hoolt evib päris Hilda Gleseri võimeid.

Lõppõnas Vihula algkooli õpetaja hra Rosenbaum tervitas sellist maaoludes täiesti

uudsuslikku algatust, millised peaksid korduma tulevikuski, et tõrjuda kõrvale praegu maapidude kavast valitsevat ilmetust, kus serveritakse vaid madalale instinktitele, kuna kunstimeelel puudub vastav nauding.

Arvi Moor.

LAGEDILT.

18. detsembril saab 5 aastat ÜENÜ Lagedi osakonna asutamisest ja kultuurilisest tegevusest. Mida on siis suudetud teha ümbruskonna kultuurilise taseme tõstmiseks? Pole neid saavutusi küll kuigi palju, kuid mõnel alal on siiski teatud tagajärgi olnud. On suudetud kohapeal huvi äratada laulu, muusika ja näitekunstile ning on ka osakonna tegevus olnud suunatud peamiselt nendele aladele. Asutamisest saadik teotsevad osakonna juures laulukoor, näitetrupp ja orkester. On korraldatud kursusi: naiskäsitöö (2), põllumajanduse, näite, majapidamise (2), suusavalmistamise ja rahvatantsude alal. Põidusid on peetud 44, kus ette kantud 41 näidendit, nende seas „Neetud talu“, „Kauka jumal“, „Maakuld“, Demobiliseeritud perekonnaisa“, „Ema ke maamuld“ ja kurbmängud „Ema“ ja „Kändude ääres“. Laulukoor on esinend peale osakonna pidude veel ÜENÜ II omakultuuri päeval, kahele üle-jürikihelkondlilisel noortepäeval ja Jüri kirikus. Orkester on esinend ka Maardus, Rael, Lehmjal ja 14. augustil s. a. Riisiperes kohalikul noortepäeval. Hiljem 1930. a. osteti senise keelp. orkestri asemel korjanduste, näitemüükide ja loteriide kaasabil puhkpillid, mis läksid maksma üle 700 kr. Kolmandat aastat töötab osakonna juures nüüd oma puhkpillide orkester. On korraldatud veel perekonna-, kirjandus- ja muid õhtuid ja iga 31. detsembril traditsiooniliseks kujunenud vanaaasta-õhtu. Selle tegevuse juures on ennastalgavalt ihu ja hingega kaasa õidand kohalik afgkoolijuhataja hra J. Kivikas, olles asutamisest peale näite- ja laulukoori juhataja ja juhatusel liige.

Tegevust on seni takistand soodsate ruumide puudus, kuid tulevikus on loota asja paranemist, sest tuleval, s. o. 1933. a., peab algama Lagedile uue koolimaja ehitamine, kus loodetakse saada paremat uluulust. On kavatsus kõigiti toetada koolimaja ehitust ja selle valmisaamisel on loota ka intensiivsemat tööd kohapealse kultuurtöö alal.

E. Vassmann.

LAEKVEREST.

Paariaastase tegevusega on Laekvere ÜENÜ võitnud ümbruskonna poolehõiu. On korraldatud külakultuuri päevi, täienduskursusi, loenguid, näitekunsti kursusi, pidusid jne. Näidendeist on lavastatud: R. Blaumani „Indrani“, A. Kivi „Nõmme kingsepad“, A. Kitzbergi „Kauka jumal“, „Piive talus“ ja teisi lühemaid ning on näiterühm püsiva töö järgi paremaid ümbruskonnas. Kavatsusel on muuseumi korraldamine, mis annaks piltliku ülevaate Paasvere vallast.

Juhatusse kuuluvad: H. Sirepuu, Art. Laurisson, Ad. Reits, Milda Olvi ja Marta Krüger.

Ur. Uri.

ARUKÜLAST.

Aruküla ÜENÜ korraldas 23. okt. s. a. F. R. Kreutzwaldi ja C. R. Jakobsoni mälestusõhtu. Kõneles riigivanem hra Karl Einbund ja esines viiulikunstnik Hugo Schütz. Kavas oli veel katkeid „Kalevipojast“, deklamatsioone ja osak. segakoori ja orkestri ettekandeid. Soolofoale Kreutzwaldi sõnadele esitas Tallinna nrs. M. Kodaniburg. Metsasarvel esines M. Kruus. Lõppsõna ütles nrs. J. R. Liivak. Osavõtt õhtust oli õige elav. Pileteid müüdi 160. Kutsutud külalisi oli üle viiekümne.

Osakonna sügisene peakoosolek toimus 20. nov. 1932. a. Arutati talvist tegevuskava, kinnitati ruumide kasutamise kord, kevade! asutatud kirjandusklubi ja karskusharu. Otsustati elu kutsuda omakultuuri ja noorte harud. Otsustati ette võtta suurem ümberehitus ja ehitada uus ajakohane näitelava, mis läheb maksma umbes 3000 kr. Kevader alustatakse spordiplatsi tegemisega. Otsustati luuba hankida 2000-kroonise rahalise foterii korraldamiseks. 1933. a. otsustati toime panna suuremad ÜENÜ Ida-Harju ringkonna pidustused. Pidustused toimuksid kahes järgus, talvel ja suvel. Talve pidustuste kavas oleks suusatamine, näite- ja deklamatsiooni-võistlused. Suvel oleks omakultuuri ja noortepäev, mis kestaks kaks päeva. Kavas: künni, lüpsi, heinaniidu, spordi, rahvatantsu ja kõne võistlused, vabaõhu etendus, kõned, laulud, rahvatantsud j. m. Ettevalmistustega otsustati alustada kohe. Koosolekul moodustati tegevusharude juhtidest ja osak. juhataste liikmetest toimkond, kelle hooleks jäeti pidustuste kava koostamine ja pidustuste tegelik korraldamine.

Praegu tegutseb Aruküla osakonna juures kuus tegevusharu.

Peale selle otsustati teiste ÜENÜ Ida-Harju ringkonda kuuluvate osakondadega läbirääkimistesse astuda ÜENÜ Ida-Harju organiseeriva keskuse ellukutsumiseks. Osavõtjaid.

VELTSAST.

Veltsa ÜENÜ pidas oma selleaastast kolmandat peakoosolekut 13. novembril Veltsa koolimajas. Otsustati hankida riigilt Veltsa pargist „Rahvapargiks“ vastav maa-ala; kutsuda ellu käsitöö ja kirjanduse õpperiigid ning asutada keelpillide orkester. Käsitöid juhiks pr. Mihkelson, kirjandust A. Parts ja Ed. Ohtra ning keelpillide orkestrit Joh. Kasterbusch. M. J—son.

TSIISTREST

Tsiistrest ÜENÜ asutati 10. aprillil s. a. Teotsetakse muusika ja spordi alal. Spordiharust tegeleb 20 noort ja muusikaharus kümme-kond. On peetud harjutusi, koosolekuid ja harutatud tegevuskava. Mälestati jüripäeva ning korraldati suve jooksul pidusid ja võistlusi. Kavas on kodukäsitööde näitus veebruaris 1933, milleks eeltoodena kursused käimas. Loodame, et meie ettevõtteil on edu.

KÕRGEPALUST.

Kõrgepalu ÜENÜ tegevus näib aasta möödudes edurohke. Eriti tiivustas tööle oma ruumide võimalus, mille tõttu mõnedki ka-

sulikud mõttealgatused tulnud teostamisele. On korraldatud 8 peoõhtut majap. — ja kangakudumise kursused ning käsitööde näitus. Käidi külaskäigul Sännas ja korraldati Lõuna-Eestis kodumaa tundmaõppimiseks ekskursioon. Läbistati Otepää linnamägi, Pühajärv, Väike-Munamägi, Sangaste sordiarendaja Ber-

Pildil: Nurgake ÜENÜ Kõrgepalu osakonna kangakudumise ühest töötoast. Vasakult teine juhatajana prl. Renate Põlendik.

gi loss, Antsa kodumajap. kool, Antsla riigimõis ja kalakasvatust. Teostati ühissõit Tartu näitusele. Juhatusse kuuluvad J. Raudsepp, Joh. Eomois, El. Vaher, E. Teafane ja Arno Kõivumägi. Viimane on end täiendamas Kunda rahvaülikoolis, et siis ka Kõrgepalu noorile „rahvaülikooli“ teha. Tahaks loota, et käesolev aasta põlnud veel töötlemuste haripunktina, vaid et eeloleval aastal veel enam suudaksime. Selleks jõudu ja hääd uut aastat! Mastipuu.

KASEVALJALT.

Matmise kurbus on vist tänava paljudele noorsoolastele tuntud — ei ilmud ju pea ainukestki „Eesti Noorust“ järelihiideta lahkujale.

Kahju lahkunud tegejasist, ent mida öelda, kui tahab surra meie noorte keskpunkt: Kasevälja ÜENÜ? Kes viskab talle lilli, hüüab lahkumissõnu? Või ehk leidub keegi, kes hüüaks: „Kasevälja ärka!“

Läheneb 10. a. juubelile. Kaheksa eelmist aastat — kuigi aineliselt kiratsedes — on olnud tulemusrikkad. Kuid nüüd närivad seda noorhiidlaste suurtööd väiklased intriigid ja isiklikud fahkkelid. Tööd, millele magamata öid töötahet ohverdati, hoolimata porist ja pimedusest kokku tuldi, harjutati, ühte kuuluti. See ühine vaimline eluavalduus on suikumas. Kas igaveseks? Kas meie, hiidlased, Kasevälja lapsed, ei peaks uuel aastal ärkama uutele töödele, kohustustele, rõõmudele. Või laseme ikka kirjutada: hiidlaste tasapind ei küüni seltskondlikuks ja enesekasvatulikuks tööks! Ent 8 aastat! Ootame siis jõuluvana! töötahet ja ühtmeelt ja saadame 1932. a. minema tumedamana laiguna meie kümnest aastast. Hingaku ta rahus!

Loodame, et manneri kaasvõitlejaid meie unele kestvust ei soovi ja Kasevälja lastele vahest midagi kirjutavad. Ornalt poolt soovime kõigile tuntud ja tundmatuile südamest rõõmsaid jõuluid. Kasevälja lapsed.

SISU: Püha öö (keelpillidele) — Vold. Leemets, Arno Jõuluõhtu — Aug. Meikop
 Hulkuri jõuluöö, Tähtede palve — R. Grauberg, Sulejoonistusi Põltsamaalt,
 Öisel merel — J. Bechter, Punased äitsmed, — H. Sillasto, Kamarinski lumes
 — J. Bechter, Siis olid jõulud — Virve Rännang, Kunstinaätuste hooaeg —
 J. Pert, Hõõguvad sõed — Ago, Jõger, Muljeid Limingast — G. Einpaul,
 Võrumaa nupukaid mehi — Verdi, Lauamänge — A. Meikop, Tõike nime-
 demuutmisest — A. Meikop, Muljeid ÜENÜ Esitavast Kogust — A. M.
 Maalide reproduktsioone Adamson-Ericult, Brinckmannilt, Burmannilt,
 Foesterilt, Hallistelt, Jannsenilt, Lepikult, Murakinilt. — ÜENÜ elust.
 Pilte. Kuulutusi.

Tantsitavaid tantsu ja praktilisi samme õpite ainult

H. Küttim'i

tantsukursustel.

Tallinn, Vene tänn. 20, telefon 448-96.

Kursused vilunud õppejõudude juhatusel üle kogu riigi

*Tähelepanu: Olen alandanud ÜENÜ osakondade poolt korraldatavate tantsugruppide hinde
 55 kroonilt 45 kroonile.*

Rahvuslikult mõtlejad noored!

Seebist tuntakse kultuuri!

mõelge pühade ajal puhtusele,

tarvitage kodumaa saadusi ja ostke ainult

seebitööstus „Alka“ seepe!

Seebid valmistatud häast kodumaa materjalist.

**Hinnad tuntavalt soodsamad välismaade ja ka teiste kodumaa
 seebisaaduste omadest.**

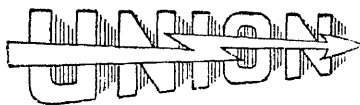
Nõudke seebitööstus „Alka“ seepe!

Seebitööstus „Alka“ Tallinn - Telliskivi 15. kõnetr. 442-68.

KAS NOOR
või VANA

— kingast tehakse järeldusi isiku kohta. Et see järeldus halb ei oleks, seks kandke ainult kodumaa jalanõud headusmärgiga

TÖÖSTUS
ASUTATUD
1877. A.

„**UNION**“ jalanõud istuvad alati hästi ja sobivad igale jalale.

TALLINNA
LINNAPANK

TALLINNAS, S. ja V. KARJA NURGAL 7/2

Telegrammi address: „LINNAPANK“

Direktor J. L. JÜRGENS 443-40

„ P. KURVITS . . . 427-19

„ T. LOIK 448-39

Operatsioonisaal ja raamatupidamise osakond 426-75

*Toimetab kõik pangaoperatsioone sise- ja välismaal
Võtab kaupa oma aitadesse hoiule ja annab nende vastu laenusid*

Eesti Kirjanduse Seltsi perioodilised väljaanded

Tellimised 1933. aasta peale avatud!

Biograafiline seeria,

Suurmeeste elulood.

Aastas 6 raamatut à 120–160 lhk., piltidega. Tellimishind 7 kr 50 senti, mida võib tasuda osakaupa: tellimisel 3 kr., 1. aprillil 2 kr. 50 s., 1. juulil 1 kr. 25 s., 1. oktoobril 75 senti. Poolaastas 4 kr., üksiknumber 1 kr. 50 s., iluköites 2 kr. Ilmub senise mitteperioodilise elulise seeria eeskujul, milles senini avaldatud järgmised elulood:

Aleksander Suur, Vergilius, Michelangelo, Washington, Beethoven, Hugo, Garibaldi, Darwin, Kivi, Pasteur, Edison.

Hea elulugu on parim ja väärtuslikum raamat. Hea elulugu võib sügavalt ja viljakalt mõjuda lugeja edaspidisele elule. Hea elulugu annab julgust võitlemiseks, hädadega rabelmiseks ja võiduleviivaiks pingutusiks. Hea elulugu on suur õppetund elust.

Populaarteaduslik seeria.

Elav Teadus

teine aastakäik

Aastas 12 raamatut à 80–120 lhk. rohkete illustratsioonidega. Tellimishind 9 krooni, mida võib tasuda osakaupa: tellimisel 3 kr. 50 s., 2. aprillil 2 kr. 50 s., 1. juulil 2 kr., 1. oktoobril 1 kr. Poolaastas 5 krooni, veerandaastas 2 kr. 75 s., üksiknumber 1 kroon, iluköites 1 kr. 50 s.

Julgustatud oma senisei lahkest vastuvõtust lugejate poolt ja teadlikuna oma suurtest rahvahariduslikest ja rahvuskultuurilistest ülasannetest jätkab „Elav Teadus“ oma ilmumist 1933. a. endisel kujul. Veel enam kui seni tahab ta käsitleda just üldhuvitavaid ja kõigile elulähedasi küsimusi. Veelgi enam tahab ta anda ka praktilisi nõuandeid. Ja veelgi enam püüab ta oma aineid valgustada just eesti seisukohast ja tarvitada eesti oma teadlaste kaastööd.

Kirjanduslik kuukiri

Eesti Kirjandus

XXVII aastakäik

ilmub endiselt 12 numbrit aastas. Hind 5 kr., poolaastas 2 kr. 50 s., veerandaastas 1 kr. 25 s., üksiknumber 50 senti.

„Eesti Kirjandus“ toob artikleid kirjanduse, keele, rahvaluule, ajaloo, rahvateaduse, ühiskonnateaduse, kultuuriküsimuste, filosoofia ja kunsti alalt ning arvestusi ja ülevaateid ilmunud kirjanduse kohta, nii et aasta jooksul oleksid käsiteldud võimalikult kõik ilmunud silmapaistvamad raamatud.

Kaasandena ilmub „Eesti raamatute üldnimestik“, mis sisaldab täieliku bibliograafilise ülevaate Eestis ilmunud raamatuid.

Kõige lihtsam on tellida sisse makstes tellimishind Eesti Kirjanduse Seltsi posti jooksvale arvele nr. 20-26 ja krjutades tellimine sissemaksukaardi lõigendile.

Tellimisi võtavad vastu ka kõik postkontorid, raamatukauplused, seltsi usaldusmehed ja

Eesti Kirjanduse Selts, Tartus, Suurturg 12, telefon 6-01.

Jälgige ajalehtedes tellimisvõimalusi preemiatega!